

Sejm
Dzieci i Młodzieży

Sprawozdanie Stenograficzne

z XVIII sesji Sejmu Dzieci i Młodzieży

w dniu 1 czerwca 2012 r.

Warszawa
2012

Porządek dzienny

**XVIII sesji Sejmu Dzieci i Młodzieży
w dniu 1 czerwca 2012 r.**

- 1. Przedstawiony** przez komisję projekt uchwały Sejmu Dzieci i Młodzieży w sprawie demokracji w szkołach.
- 2. Pytania** do ministra edukacji narodowej.

(Początek posiedzenia o godz. 10 min 01)

(Posiedzeniu przewodniczą marszałkowie Sejmu Dzieci i Młodzieży Zuzanna Zapotoczna, Robert Gontarz i Marcin Zakrzewski)

Marszałek Sejmu Ewa Kopacz:

Witam posłów Sejmu Dzieci i Młodzieży.

Witam przedstawicieli rządu i wszystkich obecnych gości.

Witam bardzo serdecznie. (Oklaski)

Proszę o zajęcie miejsc. Proszę usiąść.

Ja pozwolę sobie mówić na stojąco.

Witam na XVIII sesji Sejmu Dzieci i Młodzieży. Tegoroczna sesja Sejmu Dzieci i Młodzieży odbywa się w Roku Janusza Korczaka. Odbywa się właśnie w tym roku, ponieważ tego wielkiego wychowawcę i dzielnego, mądrego człowieka nasz dorosły Sejm ustanowił patronem tego roku.

Tematem przewodnim tegorocznej sesji Sejmu Dzieci i Młodzieży jest samorządność i demokracja w szkole. Bardzo się cieszę, że taki będzie główny temat sesji waszego parlamentu, ponieważ nauka demokracji i samorządności jest najważniejszym zadaniem każdego obywatela.

Dziś zasiedliście w ławach poselskich. Wiem, że w ten sposób spełniło się jedno z waszych marzeń. Marzenia jednak nie spełniają się same. Żeby znaleźć się w tym miejscu, potrzebny był wysiłek, ciężka praca i talent. Chciałabym, aby wasze dzisiejsze posłowanie było nie tylko nagrodą za zaangażowanie i trud, nie tylko przygodą, ale także lekcją prawdziwej demokracji.

„Demokracja” to chyba jedno z najczęściej padających słów w debacie publicznej. Mówimy o zasadach państwa demokratycznego, o budowaniu demokracji, o procesach demokratycznych i gdyby zadać pytanie, czym jest demokracja, to każdy jest przekonany, że zna odpowiedź. Czy jednak rozumiemy demokrację? Czy się na nią w pełni godzimy wtedy, gdy trzeba ustąpić, zrezygnować z własnych zamierzeń albo ciężko walczyć o własne ideały? Czy wtedy także z taką pewnością i przekonaniem powiemy: tak, wierzę w demokrację?

Demokracja to nie tylko zasady, to także zgoda na prymat określonych wartości. Demokracja nie sprowadza się tylko do definicji, do zapisów prawa. Demo-

kracja to nauka, za którą nie szkoła, ale życie wystawia oceny, nauka, która trwa nieustannie i jest wzbogacana przez każdy dzień naszego życia we wspólnocie. Dla mnie demokracja niesie ze sobą jedną podstawową wartość – szacunek. Szacunek dla innych opinii, odmiennych zdań. Mam nadzieję, że właśnie to doświadczenie wyniesiecie z dzisiejszych obrad i podzielicie się nim z innymi.

Sejm to najlepsze miejsce, aby przypomnieć, że obywatelem jest się od chwili urodzenia, a nauka umiejętności bycia obywatelem zaczyna się od wspólnego szukania i znajdowania swojego miejsca i roli w rodzinie, od nauki podejmowania zadań i obowiązków na miarę możliwości. Ale warto podkreślić, że każdy obywatel, ten młodszy jak i ten starszy, ma niezbywalne prawo do zabierania głosu w sprawach, które go dotyczą, w domu, w szkole, u lekarza, wszędzie tam, gdzie w czymś uczestniczy albo gdzie chodzi o jego sprawy. Na straży tego prawa do uczestnictwa, do dziecięcego obywatelstwa, stoi konstytucja, stoją ustawy, ale stoi również rzecznik praw dziecka. Bo jak wszyscy państwo tu obecni wiecie, nie ma dzieci – są ludzie, bo wszyscy, duzi i mali, jesteśmy obywatelami Najjaśniejszej Rzeczypospolitej. Dziękuję. (Oklaski)

Wysoka Izbo! Na posiedzeniu Komisji Sejmowej wybrano marszałków Sejmu Dzieci i Młodzieży, którzy poprowadzą obrady.

Pozwólcie, że ich przedstawię:

— Robert Gontarz z Liceum Ogólnokształcącego w Rybnie (Oklaski),

— Marcin Zakrzewski z V Liceum Ogólnokształcącego w Lublinie (Oklaski),

— Zuzanna Zapotoczna z Publicznego Gimnazjum w Świdwinie. (Oklaski)

Bardzo proszę panią marszałek Zuzannę Zapotoczna o otwarcie XVIII sesji Sejmu Dzieci i Młodzieży oraz poprowadzenie pierwszej części obrad.

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Zuzanna Zapotoczna:

Wysoka Izbo! Dostojni Goście! Otwieram obrady XVIII sesji Sejmu Dzieci i Młodzieży.

(Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży trzykrotnie uderza laską marszałkowską, oklaski)

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Zuzanna Zapotoczna

Witam serdecznie przybyłych gości, w tym minister edukacji narodowej panią Krystynę Szumilas (*Oklaski*) oraz pozostałych przedstawicieli Ministerstwa Edukacji Narodowej, rzecznika praw dziecka pana Marka Michalaka (*Oklaski*), dyrektora Centrum Edukacji Obywatelskiej pana Jacka Strzemiecznego (*Oklaski*), dyrektora Ośrodka Rozwoju Edukacji pana Jarosława Wojdyłę. (*Oklaski*)

Witam również pozostałych gości, którzy przysłuchują się naszym obradom.

Witam także ministra pracy i polityki społecznej pana Władysława Kosiniaka-Kamysza. (*Oklaski*)

Wysoka Izbo! Proszę o zabranie głosu minister edukacji narodowej panią Krystynę Szumilas.

Minister Edukacji Narodowej Krystyna Szumilas:

Pani Marszałek! Wysoka Izbo! Państwo Posłowie! Dzisiejsza sesja jest jedną z najważniejszych nie tylko dlatego, że dotyczy edukacji, czyli przyszłości młodego pokolenia i roli samorządności w życiu szkoły, ale przede wszystkim dlatego, że dyskutują o tym posłowie, którzy są bezpośrednio zaangażowani w tworzenie warunków do tego, aby szkoła była skuteczna i samorządna.

Państwo posłowie będą dzisiaj dyskutowali o szkole demokracji, czyli szkole, która przygotowuje młodych ludzi do funkcjonowania w demokratycznym społeczeństwie i pozwala uczniom i uczennicom na określonych warunkach współuczestniczyć w podejmowaniu decyzji ich dotyczących. Podstawą samorządności jest właśnie współuczestniczenie w podejmowaniu decyzji.

Na samorządności oparł swoją pracę z dziećmi Janusz Korczak, wybitny pedagog, wychowawca i przyjaciel dzieci. To on wykorzystywał w pracy z dziećmi samorządność, ustalanie wspólnych reguł, współorganizowanie życia przez wychowanków i ocenę wychowawców. Stosowane przez niego metody okazały się bardzo skuteczne. To dobrze, że sięgamy do jego doświadczeń, do jego przesłania, ponieważ współczesna szkoła w swojej niełatwej roli przygotowania uczniów do dorosłego życia w gwałtownie zmieniającym się świecie potrzebuje skutecznych metod pracy ze swoimi uczniami.

Współczesna szkoła powinna być miejscem wyzwalam energii uczniów, wyzwalam energii liderów i powinna wykorzystywać ich potencjał do rozwoju szkoły. Ważne jest również świadome uczestnictwo uczniów w procesach edukacyjnych. Szkoła powinna nauczyć uczniów uczyć się nie tylko dlatego, że umiejętność uczenia się jest potrzebna przez całe życie, ale również dlatego, że umiejętność uczenia będzie sprzyjała rozwojowi osobistemu każdego ucznia, będzie sprzyjała jego sukcesowi. Szkoła po-

winna stwarzać warunki do indywidualnego rozwoju uczniów, tworzyć ścieżki rozwoju właściwe dla potrzeb każdego ucznia i jego możliwości, powinna dawać uczniom możliwość podejmowania decyzji i ponoszenia za nie odpowiedzialności na miarę ich wieku i możliwości. Szkoła powinna być miejscem sprzyjającym inicjatywności i kreatywności. W tych wszystkich działaniach niezbędna jest aktywność samych uczniów. Niezbędna jest aktywność samorządów szkolnych, niezbędna jest umiejętność samoorganizowania swojej pracy i współuczestnictwa w decyzjach podejmowanych przez szkołę. Szkoła może wiele nauczyć się od swoich uczniów. Może nauczyć się otwartości na zmiany, podejmowania ryzyka, współpracy i chęci zdobywania wiedzy. I to właśnie uczniowie zorganizowani w samorządzie uczniowskim, działający wspólnie, mogą szkole pomóc w uczeniu się tych umiejętności.

Samorząd szkolny powinien być wybrany w demokratycznych wyborach, dobrze zorganizowanych, w których czynne i bierne prawo wyborcze mają wszyscy uczniowie szkoły, funkcjonować na jasnych zasadach i być oparty na współpracy ze wszystkimi uczniami i otoczeniem szkoły. Uczniowie w samorządzie szkolnym, jako ta podstawa, są gwarantem demokracji w szkole. I dlatego też dzień wyborów samorządowych w szkole powinien być dniem szczególnym w życiu szkoły, powinien być świętem szkoły.

Jako minister edukacji dostrzegam ograniczenia, jakie towarzyszą funkcjonowaniu samorządów uczniowskich i rad rodziców w szkole. Dlatego też w Ministerstwie Edukacji Narodowej przygotowujemy projekt systemowy, projekt, który będzie finansowany ze środków unijnych i który pozwoli na wspólne z rodzicami i uczniami wypracowanie rekomendacji do zmian w prawie oświatowym. W projekcie będą przewidziane również szkolenia dla samorządów uczniowskich, pomoc w ich działalności, w organizowaniu działalności uczniowskiej i organizowaniu współpracy uczniów z radami rodziców, z rodzicami, lokalną społecznością oraz nauczycielami. W przygotowaniu tego projektu postaram się wykorzystać wnioski z debat przeprowadzanych przez posłanki i posłów tej sesji Sejmu Dzieci i Młodzieży.

Serdecznie dziękuję wszystkim samorządom uczniowskim, wszystkim uczniom za działania na rzecz szkoły i organizację inspirujących debat w szkole. Wam gratuluję zwycięstwa, wam gratuluję tego, że wasza praca, wasz udział w tych debatach doprowadziły was do tego miejsca, miejsca, w którym dyskutuje się w sposób demokratyczny.

Chciałabym też ten dzisiejszy dzień – bo jest to dzień szczególny – i to moje wystąpienie wykorzystać do tego, aby z okazji Dnia Dziecka wszystkim dzieciom, tym małym i tym trochę starszym, maluchom, przedszkolakom, uczniom wszystkich szkół, życzyć samych radośnie spędzonych chwil. Niech 1 czerwca będzie dla was czasem ciekawych spotkań i wspólnych zabaw nie tylko z rówieśnikami, ale także z dorosłymi, rodzicami, nauczycielami i wszystkimi

Minister Edukacji Narodowej Krystyna Szumilas

bliskimi wam ludźmi. W tym szczególnym dniu czerwcowym pomyślcie również o dzieciach, które potrzebują waszej przyjaźni i pomocy. Zastanówcie się, co możecie zrobić, aby ten dzisiejszy dzień – i nie tylko ten dzisiejszy dzień – był również dla nich niezwykły.

W wyjątkowej atmosferze waszego święta nie zaponinajcie o szacunku należnym rodzicom i nauczycielom. To oni przekazują wam wiedzę i dzielą się doświadczeniem, bez których nie można odnieść sukcesów w dorosłym życiu. Im najbardziej leży na sercu, abyście uczyli się chętnie, bowiem rozumieją, że od tego zależy nie tylko wasza przyszłość, ale także przyszłe oblicze naszej ojczyzny. Po prostu pewnego dnia to wy będziecie dorośli.

Zwracam się również do wszystkich dorosłych. Dzień Dziecka ma nam przypomnieć, jak ważny dla rozwoju człowieka jest okres dzieciństwa. Dbajcie o to, aby był to czas, w którym dziecko nie tylko poznaje otaczający świat, lecz także czuje się bezpieczne, kochane oraz zmotywowane do nauki i pracy. Pomagajmy dzieciom spełniać ich najpiękniejsze marzenia – te wielkie i te najmniejsze.

Panie i Panowie Posłowie! Życzę wam, aby ta dzisiejsza sesja była sesją owocną, sesją, która przyniesie wspaniałe rezultaty, sesją, która pomoże również wam, waszym rówieśnikom i innym dzieciom spełnić te marzenia – te wielkie i te najmniejsze. Dziękuję. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Zuzanna Zapotoczna:

Dziękuję, pani minister.

Proszę o zabranie głosu rzecznika praw dziecka pana Marka Michalaka. *(Oklaski)*

Rzecznik Praw Dziecka Marek Michalak:

Pani Marszałek! Panie i Panowie Posłowie! Panie i Panowie Ministrowie! Szanowni Państwo! Wysoka Izbo! XVIII sesja. Sejm Dzieci i Młodzieży wchodzi w stan pełnoletniości, ale to nie znaczy, że teraz będzie ważniejszy, bo okres dzieciństwa to jest ten okres najważniejszy. To jest ten czas, kiedy wytwarzamy w swoim organizmie, w swoim charakterze instrumenty, które pozwalają nam później być osobami odpowiedzialnymi, które pozwalają nam przewidywać konsekwencje określonych działań.

To ważny czas, na który trzeba zwrócić uwagę, a zwracamy w tym roku szczególnie mocno, bo uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, tu podjętą jednogłośnie, rok 2012 otrzymał wspaniałego patrona, poniekąd ojca praw dziecka, twórcę podmiotowości

dziecięcej, człowieka, który wbrew wichrom i burzom nie bał się wykrzyknąć i domagać się tej dziecięcej podmiotowości, prawa dziecka do szacunku. Cała jego twórczość o tym mówi, całe jego życie o tym mówi. Myślę, że jego szlachetna śmierć też o tym mówi. Śmierć w niemieckim, nazistowskim obozie zagłady. Mam nadzieję, że to jest słyszalne na całym świecie.

„Postanowiliśmy, żeby rządził cały naród, żeby cały naród mógł powiedzieć, czego mu potrzeba. Ale zapomnieliście, Panowie, że naród to nie tylko dorośli, ale i dzieci. Mamy kilka milionów dzieci, więc i one powinny rządzić”. Gdzie tak napisano? Kto to powiedział? Król Maciuś, Janusz Korczak w „Królu Maciusiu Pierwszym”. W traktacie o demokracji, w traktacie o prawach dziecka, niezwykle ważnym i potrzebnym, którego nie bierzemy tak wprost... To nie chodzi o pajdokrację, to nie chodzi o takie codzienne rządzenie, z konsekwencjami tego rządzenia, ale chodzi o wyrażenie własnego zdania. Demokracja bez samorządności byłaby pusta. Samorządność, także ta szkolna, jest niezwykle potrzebna. Ona przygotowuje nas do konsekwentnego podejmowania później decyzji. Ważne, żeby ona nie była pozorna, żeby nie była pusta.

Spotykamy się tutaj w miejscu, które nazywane jest świątynią demokracji. To tu powstaje prawo, to tu podejmuje się najważniejsze decyzje dla naszego państwa. Wy dzisiaj także macie szansę zasugerować swoją uchwałą, swoimi wnioskami, czym świat dorosły powinien się zająć. To jest wyjątkowa możliwość wypowiedzenia, wykrzyknienia swoich potrzeb. Zachęcam do tego, zważywszy, że jednym z najważniejszych, najważniejszym prawem, wymienianym przez dzieci w ponad 80%, jest prawo do wyrażania własnego zdania. My, dorośli, patrzmy tak bardziej na wprost, bardzo fundamentalnie, więc to prawo stawiamy gdzieś na dalszym miejscu, ale to pewnie dlatego, że nam jest łatwiej z tym naszym zdaniem przedostać się do opinii publicznej. Dzieci w prawie 90% mówią: Chcemy, żebyście nas posłuchali, chcemy się wypowiedzieć. Korzystajcie z tego prawa, ale cały czas miejcie świadomość, że każde prawo jest ograniczone odpowiedzialnością za korzystanie z niego. Wasza wypowiedź nie może naruszać praw drugiego człowieka. To niezwykle ważne. Jak każde prawo człowieka, prawo dziecka nie może naruszać godności drugiego człowieka, nie może nastawać na drugiego człowieka. Dzisiaj cała Polska na was patrzy. Jutro pojawią się komentarze, jaka jest dzisiaj współczesna młodzież, czego możemy oczekiwać od młodzieży. Czy młodzież ma swoje zdanie, czy potrafi w sposób asertywny i kulturalny je wyrazić? To jest ogromna odpowiedzialność. Patrząc, jak wiele inicjatyw w naszym kraju powstaje z inicjatywy młodych ludzi, jak wielu jest młodych wolontariuszy, którzy idą do najróżniejszych miejsc, czasem najtrudniejszych, do hospicjów, do domów dziecka, do ośrodków pomocy społecznej, i pomagają ludziom potrzebującym, wierzę w to, że jesteście przygotowani i bardzo odpowiedzialni.

Rzecznik Praw Dziecka Marek Michalak

Pani minister zapowiedziała, że będzie rozważała podjęte dzisiaj uchwały, będzie chciała podejmować decyzje, wsłuchując się w wasz głos. To jest ogromnie ważna deklaracja, która została dzisiaj publicznie złożona. W imieniu tej sali, ale też w imieniu własnym, jako rzecznik prawa dziecka, bardzo dziękuję pani minister. To ważne, żeby nie dyskutować dla samej dyskusji, ale żeby móc zmieniać rzeczywistość, żeby mieć wpływ na tę rzeczywistość. Oczywiście ostateczną decyzję podejmują ci, którzy ponoszą za nią odpowiedzialność i którzy będą ponosić konsekwencje, ale wzajemne wysłuchanie się i rozmowa to coś bardzo ważnego i na poziomie domowym, i na poziomie szkolnym, i na poziomie pozaszkolnym.

Nie ma dzieci, są ludzie – to hasło tego roku i jednocześnie słowa Janusza Korczaka. Jest ono niezwykle ważne, bo absolutnie przeciwstawne staremu, utartemu powiedzeniu: Dzieci i ryby głosu nie mają. Od kilku lat, odkąd jestem rzecznikiem, już nie słyszę tego powiedzenia od rodziców, od nauczycieli. Zazwyczaj słyszę je od dziennikarzy, którzy próbują tak lekko sprowokować. To dobrze, że ono poszło do lamusa. To też jest jakiś znak czasu, że dorośliśmy do myśli Janusza Korczaka, że rozważając jego słowa, nie tylko teoretyzujemy, ale też wprowadzamy je w życie. Ta Izba podjęła bardzo trudną decyzję, uchwaliła całkowity zakaz bicia dzieci w Polsce. Czy wiecie, jakie to jest ważne? Od czasów Korczaka, od uchwalenia Konwencji o prawach dziecka jest to jedna z najważniejszych i najodważniejszych decyzji, jakie zostały podjęte.

Ostatnio, będąc w Tarnowie na jednej z konferencji poświęconych myśli Starego Doktora, dostałem z sali pytanie, czy są sytuacje wyjątkowe, kiedy wolno bić dzieci. Nie wolno, nigdy nie wolno, ale tak samo nie wolno bić dorosłych, nie wolno bić nauczycieli, nie wolno bić rodziców. Człowiek jest wartością wyjątkową, którą trzeba chronić na każdej płaszczyźnie. Pamiętajcie o tym, bo od was też dużo zależy. To nie jest tak, że samo prawo zmieni naszą rzeczywistość, bo wy ją będziecie zmieniać. Jeśli przemoc ma być wyprowadzona ze szkoły, to tylko z waszym udziałem, to tylko z waszym sprzeciwem wobec tego, na co się nie zgadzacie, z odwagą w podejmowaniu tych działań.

Tak się uтарыło, że w Dniu Dziecka składamy życzenia dzieciom. Chciałbym, żeby ten Dzień Dziecka był 365 dni w roku. List okolicznościowy, który piszę w tym dniu, nie jest skierowany do dzieci, tylko do rodziców, do opiekunów, bo to oni tworzą waszą rzeczywistość. W tym roku namawiam do tego, żeby zwrócić uwagę na prawo do wypowiedzania własnego zdania, żeby dać młodym ludziom taką możliwość. Wam także życzę wszystkiego dobrego. Chciałbym, żebyście w swoim otoczeniu mieli szczerych, oddanych przyjaciół, ludzi, na których możecie liczyć, żebyście chcieli, umieli i mieli odwagę marzyć, bo marzenia się spełniają, ale trzeba zapukać do tych drzwi. Chciałbym także, żebyście wierzyli w to, że ta rze-

czywistość jest w waszym zasięgu, że macie na nią ogromny wpływ. Tak jak ja wierzę w naszych piłkarzy i wierzę w was. Dziękuję bardzo. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Zuzanna Zapotoczna:

Dziękuję panu rzecznikowi.

Proszę o zabranie głosu ministra pracy i polityki społecznej pana Władysława Kosiniak-Kamysza. *(Oklaski)*

Minister Pracy i Polityki Społecznej Władysław Kosiniak-Kamysz:

Szanowni Państwo Marszałkowie! Pani Minister! Panie Rzeczniku! Panie Posłanki! Panowie Posłowie! Pozwólcie na tylko kilka słów, bo dzisiaj to miejsce, ta trybuna należy do was, ale z racji tego, że przyszło mi pełnić funkcję ministra pracy i polityki społecznej, a zarazem najmłodszego ministra w rządzie Rzeczypospolitej, pozwólcie na kilka słów refleksji, kilka słów przekazu do was.

Spółczesność obywatelskiego nie zbuduje się tylko na tej grupie, która już dziś sprawuje władzę, zasiada w parlamencie, rządzi, buduje się je na solidarności wielu pokoleń. Wasza obecność dzisiaj i wasze zaangażowanie w samorządach szkolnych, w wolontariacie, o czym mówił pan rzecznik, w wielu przedsięwzięciach, które realizujecie na co dzień, to wyraz solidarności międzypokoleniowej, to wyraz aktywności społecznej, tworzenia społeczeństwa obywatelskiego. Jednym z elementów tego europejskiego roku jest też solidarność międzypokoleniowa. Możecie bardzo dużo zrobić dla starszych pokoleń, bardzo wiele je nauczyć. Możecie też, w tę drugą stronę, czerpać od nich. Do tego was zachęcam i o to was proszę. Bądźcie aktywni też w tym wymiarze solidarności międzypokoleniowej. Uczcie swoich dziadków nowych technologii, bo to jest bardzo potrzebne. Bądźcie otwarci. A to, że dzisiaj w pełnym składzie zasiadacie tutaj, że przyjeżdżacie z całej Polski, pani marszałek mówiła o Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, to przyjeżdżacie tutaj dla jej dobra, dlatego że chcecie wnieść swoje wartości, swoje przekonania, swoje pomysły, które pani minister będzie chciała przyjąć. To jest niesamowita chwila, gdy młodzi, otwarci ludzie z całego kraju chcą zaproponować swoje pomysły tym, którzy tutaj zasiadają, którzy rządzą w parlamencie, w rządzie. Ważna jest aktywność, którą wykazujecie się na co dzień, wasza otwartość i to, co chcecie przekazywać i co przekażecie waszym kolegom, bo wy jesteście reprezentantami tego środowiska, jesteście tymi wybranymi. A uwierzcie mi, sprawdziłem to na własnym przykładzie, mija niewiele czasu i przychodzą kolejne etapy i pewnie wielu z was zaangażuje się w życie społeczne, polityczne, w różnych formach,

Minister Pracy i Polityki Społecznej Władysław Kosiniak-Kamysz

a to doświadczenie, które zdobywacie dzisiaj, będzie procentować na następne lata.

Teraz dokonujecie wielu wyborów na różnych etapach, decydując o wyborze szkół. To jest ta część, która dotyczy mnie jako ministra pracy, a was jako osoby już niedługo wchodzące na rynek pracy. Pamiętajcie, że decydując na każdym etapie o wyborze szkoły, w perspektywie decydujecie o wyborze zawodu i o tym, jak chcecie realizować swoją karierę.

Dziękując jeszcze raz i prosząc was o to prospołeczne zachowanie, które dzisiaj wyrażacie, życzę, żeby te obrady, ten dzień przyniósł jak najlepsze owoce. A te deklaracje, które składa pani minister, to jest bardzo wielka sprawa. Wszystkiego dobrego dla was jako przedstawicieli i dla waszych środowisk. Dziękuję bardzo. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Zuzanna Zapotoczna:

Dziękuję panu ministrowi.

Proszę o zabranie głosu dyrektora Centrum Edukacji Obywatelskiej pana Jacka Strzemiecznego. *(Oklaski)*

Dyrektor Centrum Edukacji Obywatelskiej Jacek Strzemieczny:

Szanowna Pani Marszałek! Szanowni Posłowie Sejmu Dzieci i Młodzieży! Szanowna Pani Minister! Szanowny Panie Ministrze! Szanowni Goście! Powiem parę słów o tym, co stoi za uczniami, którzy dzisiaj na tej sali reprezentują samorządy uczniowskie. W ciągu ostatnich miesięcy w Polsce odbywały się debaty w szkołach organizowane przez uczniów – tych, którzy są tutaj, oraz kilkuset innych, którzy nie mogli tutaj przyjechać. Debaty te odbyły się w 600 szkołach, były one nagrywane, dokumentowane, ich wyniki były prezentowane. Były to debaty na temat, jak demokrację w szkołach, samorząd uczniowski uczynić mocniejszym, bardziej żywym, aby ta demokracja uczestnicząca mogła obejmować także młodych ludzi na tym etapie życia, gdy są w szkole.

To jest bardzo ważne, ponieważ z badań wiadomo, że połowa uczniów ogólnie ocenia aktywność samorządu uczniowskiego w swoich szkołach bardzo negatywnie. 47% uczniów uważa, że w ich szkołach jest samorząd, bo we wszystkich jest, ale niewiele robi. Jeszcze bardziej niepokojąca jest informacja, która wynika z badań CBOS, że 45% uczniów szkół ponadgimnazjalnych nigdy nie wybierało swoich przedstawicieli do samorządu uczniowskiego. Dla mnie ta druga liczba, te 45%, bardzo się kojarzy z absencją

wyborczą dorosłych Polaków, absencją, którą się bardzo martwimy. Dlatego też z wielką radością przyjąłem od pani minister informację, że ministerstwo będzie wprowadzało projekt, który będzie wzmacniał w szkołach samorządność uczniowską. Tak że wnioski z waszych dzisiejszych obrad będą uwzględnione w pracach ministerstwa.

Chciałbym, aby informacje, które przekazuję, o tych wynikach badań nie były tylko skazą na tym święcie uczniów, święcie młodych ludzi, święcie demokracji, święcie dzieci, które dzisiaj mamy. Pragnę, ażeby było to wezwanie do tego, by okres bycia w szkole móc uczynić także czasem kształtowania charakteru przyszłych obywateli, od których pracy, aktywności obywatelskiej będzie zależała przyszłość Polski. Dziękuję bardzo. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Zuzanna Zapotoczna:

Dziękuję panu.

Wysoka Izbo! Marszałek Sejmu pani Ewa Kopacz musiała już opuścić nasze obrady. W dalszej części towarzyszyć nam będzie wicemarszałek Sejmu pan Cezary Grabarczyk. *(Oklaski)*

Wysoka Izbo! Przypominam, że w dniu 13 maja 2012 r. odbyło się posiedzenie Komisji Sejmowej.

Dziękuję koleżankom i kolegom za ich pracę w komisji.

Komisja opracowała projekt uchwały, a także przygotowała trzy pytania do ministra edukacji narodowej.

Koleżanki i koledzy posłowie otrzymali harmonogram XVIII sesji Sejmu Dzieci i Młodzieży, regulamin XVIII sesji Sejmu Dzieci i Młodzieży, uchwałę Sejmu w sprawie ustanowienia roku 2012 Rokiem Janusza Korczaka, projekt uchwały zaproponowanej przez komisję, a także przygotowane przez Komisję Sejmową pytania poselskie.

Obecnie przedstawię porządek obrad.

Jako pierwszy rozpatrzmy projekt uchwały w sprawie demokracji w szkołach.

Następnie rozpatrzmy pytania do ministra edukacji narodowej.

Informuję, że posłowie chcący zadać pytanie dodatkowe powinni zapisać się na listę mówców prowadzoną przez marszałka.

Informuję, że obrady XVIII sesji Sejmu Dzieci i Młodzieży zakończą się o godz. 13.20.

Koleżanki i Koledzy! Dziś w gmachu Sejmu została uroczystie otwarta wystawa „Nie ma dzieci – są ludzie. Prawa człowieka zaczynają się od praw dziecka”. Wystawa ta przedstawia kalendarium życia i twórczości Janusza Korczaka oraz jego dokonania pedagogiczne, społeczne, a także poświęcona jest problemowi ochrony praw dziecka.

W sierpniu 2012 r. minie 70 lat od śmierci Janusza Korczaka, jednego z najwybitniejszych polskich pe-

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Zuzanna Zapotoczna

dagogów, który, będąc wierny do końca głoszonym ideałom, wraz ze swoimi podopiecznymi zginął w komorze gazowej niemieckiego obozu koncentracyjnego w Treblince. Chociaż mógł uratować swoje życie, zdecydował się pozostać z dziećmi, które miał pod opieką, aż do samego końca.

Myśl Janusza Korczaka była jedną z podstaw ideowych Konwencji o prawach dziecka, najważniejszego i najbardziej powszechnego dokumentu prawa międzynarodowego, chroniącego prawa dziecka, a uchwalonego z polskiej inicjatywy przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w 1989 r.

Z inicjatywą ogłoszenia roku 2012 Rokiem Janusza Korczaka wyszedł rzecznik praw dziecka.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 września 2011 r. podjął uchwałę w sprawie ustanowienia roku 2012 Rokiem Janusza Korczaka.

Koleżanki i Koledzy! Pozwólcie, że obecnie odczytam tę uchwałę.

Proszę wszystkich o powstanie.

(Zebrani wstają)

„Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 września 2011 r. w sprawie ustanowienia roku 2012 Rokiem Janusza Korczaka

Janusz Korczak to wybitny polski pedagog, publicysta, pisarz, lekarz i działacz społeczny żydowskiego pochodzenia. Był oficerem Wojska Polskiego, założycielem i opiekunem Domu Sierot w Warszawie.

Henryk Goldszmit, bo tak brzmiało jego prawdziwe nazwisko, urodził się 22 lipca 1878 r. w Warszawie, zginął prawdopodobnie 6 sierpnia 1942 r. w Treblince.

Janusz Korczak był światowej sławy prekursorem działań na rzecz praw dziecka. Traktował dzieci nie tylko jako przedmiot troski ze strony dorosłych. Głosił i realizował w praktyce idee respektowania praw i interesów dzieci, ich samostanowienia i emancypacji.

Wierność tym poglądom potwierdził własnym życiem. Zginął w komorze gazowej niemieckiego nazistowskiego obozu zagłady w Treblince wraz ze swoimi 192 wychowanekami.

W 2012 r. przypada siedemdziesiąta rocznica Jego śmierci.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, oddając hołd temu wielkiemu człowiekowi, ogłasza rok 2012 Rokiem Janusza Korczaka”. *(Oklaski)*

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu 1. porządku dziennego: Przedstawiony przez komisję projekt uchwały Sejmu Dzieci i Młodzieży w sprawie demokracji w szkołach.

Wysoka Izbo! Przypominam, że rozpatrzenie projektu uchwały przygotowanej przez Komisję Sejmową obejmuje: przedstawienie przez posła sprawozdawcę projektu dokumentu wraz z uzasadnieniem, przy

czym wystąpienie to nie może trwać dłużej niż 5 minut, dyskusję, a także przedstawienie poprawek i głosowania.

Dyskusja nad projektem uchwały odbywa się zgodnie z następującymi zasadami: W dyskusji może wziąć udział każdy poseł, który zapisze się na listę mówców. Marszałek Sejmu udziela głosu posłom według kolejności zgłoszeń. Wystąpienie poselskie nie może trwać dłużej niż 2 minuty. Łączny czas wystąpień poselskich nie może być dłuższy niż 60 minut.

Przypominam także, że poprawki do projektu uchwały zgłasza się marszałkowi Sejmu na piśmie. Poprawkę może zgłosić grupa co najmniej 20 posłów w czasie 25 minut od rozpoczęcia rozpatrywania projektu uchwały.

Informuję jednocześnie, że poprawki niespełniające wymogów regulaminowych nie będą poddane pod głosowanie.

Proszę, aby ewentualne poprawki były jasne i precyzyjne, a także napisane w sposób umożliwiający ich bezproblemowe odczytanie. Ułatwi to pracę nam wszystkim.

Proszę o zabranie głosu sprawozdawcę komisji posła Marcina Bubicza w celu przedstawienia projektu uchwały przygotowanego przez komisję. *Dziękuję. (Oklaski)*

Poseł Sprawozdawca Marcin Bubicz:

Szanowny Panie Marszałku! Szanowna Pani Marszałek! Dostojni Goście! Wysoka Izbo! Mam dzisiaj niebywały zaszczyt, a zarazem ogromną przyjemność przedstawić państwu treść projektu uchwały XVIII sesji Sejmu Dzieci i Młodzieży. Uchwała ta zawiera zalecenia, jakimi powinny kierować się szkolne instytucje demokratyczne. Niniejszym odczytam treść owego dokumentu.

„Uchwała XVIII sesji Sejmu Dzieci i Młodzieży w sprawie demokracji w szkołach

Z myślą o przyszłości polskich szkół, ciągle zachodzących w nich zmianach i dobru wszystkich ich uczniów, my, posłowie XVIII sesji Sejmu Dzieci i Młodzieży, ustanawiamy niniejszą uchwałę jednym z najważniejszych dokumentów zawierających podstawowe prawa i obowiązki instytucji demokratycznych w szkołach.

Niniejszy dokument jest zbiorem najistotniejszych zasad działania instytucji demokratycznych, dlatego też dla dobra ogółu i naszych szkół zobowiązujemy się przestrzegać zawartych w nim reguł oraz do kierowania się nimi w codziennym życiu.

Prawa tu spisane staną się wyznacznikami nieskazitelnego charakteru, patriotyzmu, jedności, równości i sprawiedliwości, jakimi powinni kierować się wszyscy uczniowie polskich szkół.

Apelujemy do wszystkich, aby sumiennie, trwale i sprawiedliwie stosowali się do zasad zawartych

Poseł Sprawozdawca Marcin Bubicz

w niniejszym dokumencie, tak aby wspólnie pracować nad dobrem społeczności naszych szkół, aby uświetniać ich program nauczania oraz czcić ich tradycję, rozwijać ich kulturę oraz wzbogacać ich historię, by wspólnie dążyć do stworzenia szkoły idealnej, opartej na aktywności jej uczniów.

Art. 1.

Szkolne instytucje demokratyczne skupiają całą społeczność szkolną (uczniowie, nauczyciele, pracownicy szkolni, rodzice) oraz w jawny, demokratyczny sposób przedstawiają poglądy szkolnej społeczności i wdrażają je w życie.

Art. 2.

W skład szkolnych instytucji demokratycznych wchodzi w szczególności:

- 1) samorząd uczniowski;
- 2) rada pedagogiczna;
- 3) dyrekcja;
- 4) rada rodziców;
- 5) rada szkoły;
- 6) rzecznik praw ucznia.

Art. 3.

W celu prawnego ugruntowania działalności szkolnych instytucji demokratycznych zaleca się:

- 1) funkcjonowanie na podstawie powszechnie znanego statutu, dostępnego w formie pisemnej dla każdego ucznia szkoły;
- 2) prawne zabezpieczenie środków finansowych na działalność instytucji poprzez posiadanie określonego budżetu;
- 3) przestrzeganie przepisów prawa regulującego działalność instytucji, o których mowa w art. 2.

Art. 4.

W celu zapewnienia przekazu informacji pomiędzy wyżej wymienionymi instytucjami oraz resztą społeczności szkolnej i usprawnienia działania szkolnych instytucji demokratycznych zaleca się:

- 1) istnienie ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami szkolnymi;
- 2) zaangażowanie szerokiej grupy osób, również spoza społeczności szkolnej;
- 3) ustalenie planu działania na początku roku szkolnego;
- 4) wybór członków prezydium instytucji w drodze powszechnego głosowania;
- 5) otwartość instytucji na współpracę;
- 6) klarowny podział obowiązków wewnątrz instytucji.

Art. 5.

1. W celu aktywizacji uczniów w ramach samorządu uczniowskiego zaleca się:

- 1) uczniów najbardziej angażujących się w pracę samorządu uczniowskiego nagrodzić w dowolnej formie;
- 2) za aktywny udział w samorządzie uczniowskim podwyższyć ocenę z zachowania;

- 3) ustalenie cyklicznych spotkań samorządu uczniowskiego, by osoby chętne do aktywnego działania bez żadnych przeszkód mogły w nich brać udział;
- 4) określenie wymogów dla kandydata do rady samorządu uczniowskiego, by działalność w nim była wyróżnieniem;
- 5) stworzenie możliwości zgłaszania uczniowskich pomysłów dotyczących życia szkoły, np. w formie skrzynki;

2. Zaleca się uwzględnienie głosu samorządu uczniowskiego w podejmowaniu decyzji o zmianie nauczyciela.

Art. 6.

1. Samorząd uczniowski oraz rada rodziców powinny mieć prawo do wydawania opinii nt. projektu budżetu szkoły.

2. Zaleca się, aby samorząd uczniowski dostawał środki z budżetu szkoły na działalność. Warto, aby samorząd z opiekunem decydował o ich rozdysponowaniu". (*Dzwonek*)

Czy mogę prosić, pani marszałek, o przedłużenie czasu?

„3. Samorząd uczniowski powinien mieć prawo do przyznawania nagród z budżetu szkoły klasom, których uczniowie osiągnęli najlepsze wyniki w nauce oraz współzawodnictwie sportowym i międzyklasowym. Środki te mogą być przeznaczone na potrzeby klasy, np. na dofinansowanie wycieczek lub wyjść do kina.

Art. 7.

1. Zaleca się, aby samorząd uczniowski proponował rodzaj sankcji dla ucznia łamiącego regulamin szkoły.

2. Zaleca się, aby rozważyć stosowanie następujących sankcji:

- 1) ostrzeżenie;
- 2) informacja dla rodzica;
- 3) obniżenie sprawowania;
- 4) odbieranie przywilejów;
- 5) prace społeczne;
- 6) wydalenie ze szkoły.

3. Rekomenduje się, aby samorząd uczniowski współdecydował w sprawie wydalenia ucznia ze szkoły oraz rozważenie zebrania samorządu uczniowskiego, rady pedagogicznej, rady rodziców, dyrekcji, w którym każdy organ miałby równy głos.

Art. 8.

1. Rada samorządu uczniowskiego powinna być wybierana w demokratycznych wyborach.

2. Zaleca się podział samorządu uczniowskiego na sekcje.

3. Informacje o działalności samorządu uczniowskiego powinny być dostępne dla wszystkich uczniów.

4. Funkcjonowanie samorządu uczniowskiego powinno być regulowane przez odpowiedni przepis w statucie szkoły.

Art. 9.

1. W celu polepszenia komunikacji na drodze uczeń – samorząd – nauczyciel zaleca się w szczegól-

Poseł Sprawozdawca Marcin Bubicz

ności wprowadzenie następujących form informowania o działalności samorządu uczniowskiego:

- 1) zakładka na stronie internetowej szkoły;
- 2) tablica ogłoszeń;
- 3) informacje na portalach społecznościowych;
- 4) droga mailowa;
- 5) gazetka szkolna.

2. Samorząd uczniowski powinien pełnić formę łącznika między uczniem, gronem pedagogicznym a dyrekcją.

Art. 10.

1. Zaleca się, aby samorząd uczniowski jako organ opiniotwórczy i doradczy przeprowadził szkolne referendum, sondy, ankiety lub inne sposoby zdobycia opinii uczniów szkoły w celu konsultacji z wyższymi organami szkolnymi danego projektu realizowanego przez uczniów.

2. Uczniowie szkoły przez swoich reprezentantów samorządu uczniowskiego, wspólnie i w porozumieniu z wyższymi organami szkoły, mają prawo do zmiany planu zajęć, nauczyciela uczącego, wychowawcy, przedmiotów rozszerzonych i ewentualnej zmiany podręczników. W przypadku złożenia akcesu ucznia lub uczniów szkoły do realizacji projektu lub akcji szkolnej samorząd uczniowski zobowiązany jest wesprzeć realizowany projekt.

Art. 11.

1. Każdy uczeń powinien mieć zagwarantowany dostęp do statutu szkoły.

2. Samorząd uczniowski większością głosów uzyskaną w referendum, w porozumieniu z dyrekcją, powinien mieć prawo do wprowadzania zmian w statucie.

3. Powinno się uregulować szkolny system oceniania i ilość np. nieprzygotowań ucznia w roku szkolnym.

Art. 12.

W celu organizacji wycieczek szkolnych, imprez i projektów zaleca się, aby:

- 1) dyrekcja w porozumieniu z samorządem uczniowskim decydowała o ilości wycieczek w roku szkolnym;
- 2) uczniowie współdecydowali o rodzaju wycieczek (miejscu, celu, sposobie spędzania czasu);
- 3) samorząd uczniowski decydował o przeznaczeniu dofinansowania do wycieczki z pieniędzy przeznaczonych przez radę rodziców;
- 4) samorząd uczniowski w porozumieniu z radą pedagogiczną i radą rodziców ustalał harmonogram imprez szkolnych;
- 5) każdy uczeń miał możliwość indywidualnego bądź grupowego realizowania projektu;
- 6) nauczyciele wspierali ucznia w realizacji jego projektu;
- 7) szkoła udostępniała sprzęt znajdujący się na jej terenie, aby rozwinąć dane zainteresowania ucznia.

Art. 13.

W celu wsparcia inicjatywy uczniowskiej zaleca się, aby:

- 1) uczniowie udzielający się na rzecz szkoły oraz lokalnie byli oddelegowani do tych działań, a nieobecności spowodowane tą działalnością nie były brane pod uwagę przy wyliczaniu comiesięcznej frekwencji, czyli obecności na zajęciach lekcyjnych, w szczególności dotyczy to:
 - a) wolontariuszy,
 - b) sportowych zawodników,
 - c) przedstawicieli samorządu uczniowskiego,
 - d) radnych młodzieżowych,
 - e) artystów,
 - f) zaangażowanych uczniów (np. w organizację apeli),
 - g) uczniów biorących udział w konkursach i olimpiadach;
- 2) uczniowie mieli możliwość wpływania na zmianę prawa i zasad szkolnych poprzez głosy anonimowe udzielane w ankietach, referendach i petycjach;
- 3) w momencie, kiedy inicjatywa uczniowska zostaje przegłosowana (w odniesieniu do punktu powyższego), dyrekcja szkoły była zobligowana do jej wykonania;
- 4) wspierać demokrację szkolną poprzez organizowanie cyklicznych spotkań władz lokalnych z instytucjami wewnątrzszkolnymi oraz uczniami.

Art. 14.

1. Priorytetem podczas podejmowania działań samorządu uczniowskiego powinna być współpraca z radą rodziców oraz innymi organami, które mogą być pomocne w pozyskiwaniu środków finansowych oraz elementów niezbędnych do prawidłowego zrealizowania zamierzonych celów.

2. Szkoła powinna nawiązywać współpracę z innymi placówkami oświatowymi, umożliwiając uczniom zdobywanie doświadczeń przydatnych w działalności społecznej.

3. Współpraca z władzami lokalnymi może być dla szkoły możliwością uzyskania wymiernych korzyści, takich jak: honorowy patronat, promocja, dodatkowe fundusze i inne.

Art. 15.

1. Działalność samorządu uczniowskiego powinna być udostępniana i poddana opinii całej społeczności szkolnej poprzez:

- 1) spotkania przedstawicieli poszczególnych klas z członkami samorządu uczniowskiego;
- 2) spotkania samorządu uczniowskiego i rady rodziców.

2. Powołanie dodatkowych organów, które będą reprezentować opinię i rację młodych ludzi w samorządzie uczniowskim, a następnie innym organom młodzieżowym, np. Młodzieżowej Radzie Miasta.

Wzywamy uczniów ze szkół wszystkich poziomów, nauczycieli oraz wszystkie osoby pracujące z młodzieżą do zapoznania się z niniejszą uchwałą i stosowania się do zawartych w niej zaleceń”.

Poseł Sprawozdawca Marcin Bubicz

Kończąc swoje przemówienie, chciałbym zaapelować do was, drogie koleżanki i koledzy posłowie, o powagę i powściągliwość w tak ważnym dla polskiej demokracji miejscu – Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej.

Zanim zejść z mównicy, chciałbym jeszcze przytoczyć słowa arcybiskupa Józefa Glempa: Demokracja jest nie tylko dla wykształconych i sympatycznych, ale także i przede wszystkim dla ludzi uczciwych i cnotliwych.

A najlepszym tego przykładem jesteście wy. Tutaj pokazujemy, że tak naprawdę chcemy działać i możemy coś zmienić.

Ja ze swojej strony serdecznie wszystkim gratuluję zdobycia mandatu poselskiego. Bardzo dziękuję za uwagę. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Zuzanna Zapotoczna:

Dziękuję.

Oddaję głos wicemarszałkowi Sejmu panu Cezaremu Grabarczykowi.

Wicemarszałek Sejmu Cezary Grabarczyk:

W dalszej części obrady poprowadzi marszałek Marcin Zakrzewski.

Proszę o zajęcie miejsca obok mnie *(Oklaski)* przy stole prezydalnym i proszę o prowadzenie tej części obrad.

(Przewodnictwo w obradach obejmuje marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Marcin Zakrzewski)

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Marcin Zakrzewski:

Dziękuję.

Otwieram dyskusję.

Proszę o zabranie głosu posła Bartłomieja Barana. *(Oklaski)*

Poseł Bartłomiej Baran:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Drogie Koleżanki i Koledzy Posłowie! Jako reprezentant ziemi lubelskiej pragnę na początku pochylić czoło przed wszystkimi, którzy umożliwili nam bycie tu i teraz w sercu polskiej demokracji. Jestem przekonany, że ta obecność pozwoli nam na aktywniejsze uczestnictwo w życiu publicznym i spoglądanie na świat przez nieco odmienny pryzmat.

Wszyscy zdajemy sobie sprawę z tego, że z demokracją bywało i bywa różnie, ale jak to dobitnie wyraził prymas Wyszyński: nie to jest ważne, by krytykować przeszłość, lecz aby swój trud i wysiłek włożyć w lepszą przyszłość. Koniec cytatu. Potrzeba jedynie naszej chęci działania. Nie usprawiedliwiamy się brakiem czasu, wszak: jeżeli kochasz, czas zawsze odnajdziesz.

Wysoka Izbo! Leży mi na sercu stan młodzieżowych jednostek samorządowych. Nie dopuścimy zatem do tego, by uchwała, którą dzisiaj wypracujemy, stała się wyłącznie obiektem naszej osobistej satysfakcji. Odwagi, zakasmy rękawy i weźmy się do pracy, by jej postanowienia zmieniły otaczającą nas rzeczywistość. Zanieśmy chociażby ten dokument do dyrekcji, rady samorządu uczniowskiego, członków młodzieżowej rady miasta. Możliwości jest wiele. Zatrószmy się jednak, aby dochodzenie do konsensusu nie było konsekwencją infantylnych kłótni, pozamerytorycznych argumentów ad personam i bezcelowego ogólnikowego roztrząsania problemu. Jak pisał Norwid, umiemy się tylko kłócić albo kochać, ale nie umiemy się różnić pięknie i mocno. Dlatego kiedy trzeba, zamanifestujmy swoje racje, jeśli jednak wymaga tego dobro wspólne, może po prostu lepiej zamilczeć.

Konkludując – już kończę, panie marszałku – zwracam się do was z apelem, abyście zarówno podczas dzisiejszej sesji, jak i w kolejnych dniach, korzystając z demokratycznych mechanizmów, wracali pamięcią do słów Clementa Attlee, premiera Wielkiej Brytanii w połowie poprzedniego stulecia, który powiedział: Demokracja to sprawowanie rządów poprzez dyskusję, ale efektywna jest tylko wtedy, kiedy dyskusje – dodajmy: niepotrzebne – udaje się uciszyć. Dziękuję pięknie. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Marcin Zakrzewski:

Proszę o zabranie głosu poseł Olę Sikorską. *(Oklaski)*

Poseł Olga Sikorska:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Reprezentuję grupę posłów z Warmii i Mazur, ale również was wszystkich. Z tego miejsca składam wnioski o dopisanie do art. 5 ust. 1 pkt 1 uchwały w sprawie demokracji w szkołach następującego zdania: „Najbardziej operatywni uczniowie działający społecznie i na rzecz szkoły powinni otrzymać Certyfikat Aktywnego Ucznia jako dokument zaświadczenia o ich pracy społecznej”.

Drodzy Posłowie i Posłanki! Powinniśmy pomyśleć, jak efektywnie wynagrodzić pracę w samorządzie. Certyfikat Aktywnego Ucznia daje nam taką możliwość. Pragniemy, aby takie zaświadczenie sta-

Posel Olga Sikorska

to się dokumentem cenionym w całej Polsce na przykład przy rekrutacji do pracy, gdzie działalność społeczna jest uwzględniana, a jak dotąd nie można było przedstawić żadnego dowodu dokumentującego taką pracę. Uczeń kończący szkołę nie dostaje zaświadczenia, że pracował społecznie, a jak wszyscy wiemy, jest to praca ciężka i bardzo ważna. Przecież podczas rozmowy kwalifikacyjnej nie pokażemy dyplomu ani żadnej nagrody rzeczowej, a Certyfikat Aktywnego Ucznia będzie istotnym potwierdzeniem naszej pracy.

Chciałabym jeszcze dodać, że w województwie warmińsko-mazurskim projekt ten zostanie wprowadzony od przyszłego roku. Liczę na wasze poparcie. Dziękuję za uwagę. *(Oklaski)*

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Marcin Zakrzewski:**

Proszę o zabranie głosu posła Bartosza Małaczka.

Posel Bartosz Małaczek:

Panowie Marszałkowie! Wysoka Izbo! Szanowni Goście! Odnosząc się do propozycji poprawek, które zostały wcześniej zgłoszone i wręczone posłom w formie pisemnej w celu zapoznania się z nimi, zacznę od poprawki do art. 6 ust. 2. Jestem za odrzuceniem tej poprawki, ponieważ jeżeli samorząd uczniowski otrzymuje dotację z budżetu szkoły lub innej instytucji, to musi to być zgodne z prawem i ustawą o systemie oświaty. Nie trzeba zatem uściślać i podkreślać, że powinno to być zgodne z prawem, tak jak jest napisane w poprawce.

Kolejna poprawka polega na dodaniu ustępu dotyczącego demokratycznego wyboru opiekuna samorządu uczniowskiego. Proponuję, aby dodać ten ustęp nie w art. 3, lecz w art. 8, w którym jest mowa o organach i organizacji pracy samorządu uczniowskiego. Odpowiedni projekt został przedstawiony urzędnikowi Kancelarii Sejmu.

Następna poprawka zmierza do przywrócenia artykułu dotyczącego motywowania do działań nadprogramowych. Proponuję, aby ust. 1 i 4, zawarte w poprawce, włączyć do art. 5 projektu uchwały, w którym jest mowa o aktywności uczniowskiej. Co do ust. 3 tej poprawki jestem za jego odrzuceniem, ponieważ jest on merytorycznie taki sam jak art. 13 projektu uchwały. Odpowiedni projekt został przedstawiony urzędnikowi Kancelarii Sejmu.

Zastanówmy się, czym jest demokracja i jak możemy z niej w pełni korzystać. To dzięki niej tu jesteśmy, możemy obradować, możemy dyskutować. Mamy na nią ogromny wpływ. Dbajmy o nią i rozwijajmy ją, bo to od nas, młodych ludzi, zależy przyszłość nas samych i Najjaśniejszej Rzeczypospolitej. Dziękuję. *(Oklaski)*

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Marcin Zakrzewski:**

Proszę o zabranie głosu posła Michała Pabicha. *(Oklaski)*

Posel Michał Pabich:

Panie Marszałku! Wysoki Sejmie! Pani Minister! Bardzo cenimy sobie pracę komisji, która przygotowała dzisiejszą uchwałę, jednakże – zapewne w wyniku pośpiechu – pojawiły się pewne nieścisłości, które my, posłowie XVIII sesji Sejmu Dzieci i Młodzieży, zamierzamy poprawić.

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Przygotowaliśmy wiele poprawek. Zapewne mało z nich uzyska poparcie, jednakże prosimy o skupienie się i wysłuchanie ich treści. Szczególnie proszę o zwrócenie uwagi i rozważne głosowanie nad poprawką do art. 5 ust. 1 pkt 1, który naszym zdaniem niejasno określa, kto miałby oceniać, któż z nas jest najbardziej aktywny, czy nawet kto miałby wręczać nagrody za aktywność. Nagrody mogłyby stać się po pewnym czasie nawet środkiem legalnego przekupstwa. Mamy tu do czynienia ze swoistym konfliktem interesów. Któż z nas będzie bowiem zgłaszał uwagi w stosunku do nauczyciela, który akurat nas nagradza, a niekoniecznie należyście wykonuje swoje obowiązki?

Wysoka Izbo! Apeluję z tej trybuny, abyśmy wspólnie działali na rzecz oświaty. Już odnieśliśmy sukces. Naszym poprzednikom nie udało się nawiązać kontaktu z posłami na Sejm RP. Dzięki zespołowi parlamentarnemu Następne Pokolenie jest to na dzień dzisiejszy możliwe, za co serdecznie dziękuję.

Kończąc swoje wystąpienie, proszę o przyjęcie naszych poprawek do art. 4 pkt 4, art. 8 ust. 4 oraz do wspomnianego już art. 5, ponieważ dzięki nim uda nam się stworzyć naszym zdaniem znakomitą uchwałę, która z pewnością zagości w życiu niejednej polskiej szkoły. Dziękuję bardzo za uwagę. *(Oklaski)*

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Marcin Zakrzewski:**

Proszę o zabranie głosu posel Emilię Rydzy. *(Oklaski)*

Posel Emilia Rydzy:

Szanowny Panie Marszałku! Pani Minister! Dostojni Goście i Koledzy! Stoję w miejscu, w którym stały już przede mną setki, a może i tysiące innych. Jednak dzisiaj jesteśmy tu, aby walczyć o lepszą przyszłość nie tylko dla nas, ale także dla ludzi, którzy przyjdą po nas. Pytam, dlaczego tłamszeni są w naszym kraju ludzie, których inicjatywy mogłyby coś zmienić. Dlaczego nie możemy być nagradzani za to,

Posel Emilia Rydzy

że udzielamy się, że mamy pomysły, że chcemy działać? Walczymy dziś o wszechstronny rozwój każdego ucznia, o rozbudzenie, o rozwijanie zainteresowań. Chcemy, aby mieli oni pole do popisu. Chcielibyśmy również, aby uczniowie byli doceniani za to, co robią, za to, że poświęcają swój czas dla innych. Chcemy coś zmienić, chcemy się rozwijać, za czym idzie również rozwój kraju, w którym mieszkamy. Prosimy dziś o podjęcie uchwały, która jest dla nas i dla naszej przyszłości niesamowicie ważna. Chcielibyśmy również ująć w niej prośbę o wprowadzenie poprawek: jednej, mówiącej o tym, aby każdy uczeń, który ma możliwość rozwijania się, ma możliwość działania, miał prawo do przyznania możliwości zgłoszenia dodatkowych nieprzygotowań, ale chcemy również, aby uczniowie mieli możliwość wszechstronnego rozwoju, o którym mówiła na samym początku pani minister.

Proszę o rozpatrzenie naszych poprawek, które zostały już dostarczone. Chciałabym tylko powiedzieć tyle – jeżeli działamy i chcemy coś zmienić, to bierzmy się do roboty i przestańmy narzekać, bo na razie robimy tylko tyle. Dziękuję. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Marcin Zakrzewski:

Proszę o zabranie głosu posła Dawida Dzienniaka.

Posel Dawid Dzienniak:

Panie Marszałku! Pani Minister! Panie i Panowie Posłowie! Witam was wszystkich. Nazywam się Dawid Dzienniak, przyjechałem do państwa ze Szczekocin w województwie śląskim. Jako przewodniczący szkoły bardzo się cieszę, że została przygotowana uchwała w sprawie demokracji, która ma zawierać podstawowe prawa i obowiązki instytucji demokratycznych w szkołach.

Po dokładnym zapoznaniu się projektem uchwały, jak również z powiązaną z nim ustawą o systemie oświaty oraz statutami kilku szkół i przeanalizowaniu ich po konsultacjach z dyrektorami wielu szkół stwierdzam, iż niektóre ustępy artykułów są niezgodne z polskim prawem. Jak zatem my, jako posłowie, możemy apelować do wszystkich, aby stosowali się do zasad zawartych w uchwale? Jak możemy przez powyższą uchwałę postulować pracę nad dobrem społeczności naszych szkół? Jak uświadamiać, jaki jest ich program nauczania, oraz czcić ich tradycję, rozwijać ich kulturę oraz wzbogacać ich historię, by wspólnie dążyć do stworzenia szkoły idealnej, opartej na aktywności uczniów, skoro uchwała w sprawie demokracji w szkołach jest niezgodna z prawem polskim? Nie można.

Dlatego po konsultacjach z dyrektorem szkoły, stosując się do ustawy o polskim szkolnictwie, opracowałem poprawki do powyższej uchwały. Dotyczą one roli samorządu uczniowskiego, który według wielu przepisów ustaw może wiele, lecz nie może wszystkiego. To właśnie zakłada uchwała w obecnej formie. Poprawki do uchwały nie są w żadnym wypadku ograniczeniem praw ucznia, praw samorządu uczniowskiego. Poprawki dotyczą art. 11 ust. 2, art. 10 ust. 2 i art. 13 pkt 3. Na to, jak będzie wyglądała uchwała, macie wszyscy wpływ. Dlatego apeluję do was o przyjęcie zgłoszonych przeze mnie poprawek do projektu uchwały, który w obecnej formie jest niezgodny z polskim prawem. Dziękuję za uwagę. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Marcin Zakrzewski:

Dziękuję.

Proszę o zabranie głosu posła Mateusza Zwolaka. *(Oklaski)*

Posel Mateusz Zwolak:

Państwo Marszałkowie! Pani Minister! A przede wszystkim Koledzy i Koleżanki! Chciałbym powiedzieć, że żyjąc w dzisiejszych czasach, w których mamy wolność słowa, swobody osobiste, mamy przede wszystkim także prawo do tego, aby zmieniać nasze losy, aby decydować o tym, co się dzieje wokół nas. Nie chcę mówić żadnych wygórowanych słów, nie chcę używać takich leksykalnych zwrotów, nie chcę używać krzyków, bo moim zdaniem stosowanie utartych sformułowań jest sztuczne. Chciałbym, aby młodzież, która tutaj jest, zgromadziła się z nami, po prostu przyłożyła się do tego, co mamy dzisiaj do zaproponowania.

Osobiście przygotowałem projekt zmiany art. 10, w którym dogłębnie analizuję także zawarte w nim zapisy. Przede wszystkim chciałbym zaznaczyć, iż sformułowanie, że samorząd uczniowski to organ opiniotwórczy i doradczy, jednocześnie przeciwstawia się treści ust. 2 tego samego artykułu. W pierwotnym tekście projektu zawierającego oba te ustępy przedstawione są kontrastujące ze sobą określenia, które mogą być przyczyną sporów i nadinterpretacji tych przepisów w późniejszym czasie.

Poprawka wniesie wyraźne i bezbłędne sformułowanie oraz zapisy, dzięki czemu w przyszłości będzie można uniknąć złego interpretowania przepisów. Dokładnie określa ona zasady referendum, przywileje oraz obowiązki uczniów i samorządów, jak i wprowadza wskazówki co do postępowania dyrekcji, tak aby dyrekcja mogła z czystą przyjemnością patrzeć na to, co robimy, aby przepisy dokładnie regulowały nasze cele, nasze obowiązki, a także abyśmy mogli bardzo efektywnie współpracować *(Dzwonek)* zarówno z władzami, jak i z przyjaciółmi, koleżankami w radzie samorządów. Dziękuję. *(Oklaski)*

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Marcin Zakrzewski:**

Proszę o zabranie głosu posła Przemysława Bobrowicza. *(Oklaski)*

Poseł Przemysław Bobrowicz:

Panowie Marszałkowie! Wysoka Izbo! Tematem tegorocznej sesji Sejmu Dzieci i Młodzieży jest szkoła demokracji, a w ogólnym znaczeniu samorząd szkolny, który jest, jak powszechnie wiadomo, tworzony poprzez całą społeczność młodzieży w danej jednostce szkolnej. Nie ulega wątpliwości, że samorząd uczniowski ma za zadanie kreowanie społeczeństwa obywatelskiego i nowoczesnego. Nawet jeśli tego nie robi, to przecież po coś jest. Wszystko pięknie, tylko jak zawsze na drodze staje nam bariera zwana finansami.

Pani Minister! Pominę fakt, że w moim województwie jest ponad 100 szkół wymagających natychmiastowego remontu, że szkoły są zamykane bez racjonalnego powodu, bo tego nasłuchiwała się pani tydzień temu. Dobrze to rozumiem. To pokazuje, że Ministerstwo Edukacji Narodowej raczej nie znajdzie pieniędzy na akcje organizowane przez samorząd szkolny.

Nie będę wnikał, czyja to wina, tylko chcę pójść o krok dalej. Chcę, by samorząd szkolny znalazł w końcu stałe źródło finansowania. Moja propozycja jest prosta: pozyskajmy te pieniądze z budżetów miast. Wprowadźmy w życie zasadę przeznaczania części budżetu miasta na działania samorządu szkolnego rozwijające młodzież społecznie, politycznie i obywatelsko. Oczywiście te pieniądze to nie byłyby kokosy. Wystarczyłyby one na pokrycie bieżących kosztów jednorazowej akcji. Z powodu ograniczeń czasowych nie zdążę wytłumaczyć, jak miałyby to dokładnie wyglądać, lecz zapewniam, że jest to realna propozycja.

Pani Minister! Na pani ręce przekazuję przy 460 młodzieżowych posłach dokładny opis mojej idei przeznaczania 1% budżetu miasta na samorząd uczniowski, a także skarbonkę, żeby czasem coś pani do niej wrzuciła na samorząd uczniowski. *(Oklaski)*

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Marcin Zakrzewski:**

Proszę o zabranie głosu posła Arkadiusza Chojnowskiego. *(Oklaski)*

Poseł Arkadiusz Chojnowski:

Witam wszystkich bardzo serdecznie, a w szczególności was, panów posłów, jak i panie posłanki.

Chciałbym w tym miejscu poprzeć art. 7 w sprawie kar. Uważam, że szkoła to nie plac zabaw. To

miejsce, w którym się wychowujemy i pielęgnujemy swoją kulturę. Jeśli chodzi o kulturę, proszę o to, aby w waszych szkołach wasze samorzady starały się o różne dotacje z różnych środków, organizowały imprezy kulturalne i rozpowszechniały naszą piękną polską kulturę.

Na koniec chciałbym tylko dodać i prosić was, abyście walczyli o swoje prawa, gdyż to wy za kilka lat będziecie decydować o losach swej przepięknej ojczyzny. Dziękuję bardzo. *(Oklaski)*

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Marcin Zakrzewski:**

Proszę o zabranie głosu posła Bartosza Godlewskiego. *(Oklaski)*

Poseł Bartosz Godlewski:

Panie Marszałku! Pani Minister! Wysoka Izbo! Demokracja szkolna – jak mało się o niej wspomina, a przecież od takiego właśnie szczebla zaczyna się dorosłe życie. Pamiętajmy, że nauczyciele są pomocą, która ma za zadanie mobilizować nas do działania. Dlatego z wyjątkiem ust. 3 popieram poprawki do uchwały przygotowane przez posłankę Kingę Graczyk.

Niezwykłe często słyszę wśród moich znajomych o tym, że osoby powołane do wsparcia uczniów podcinają im skrzydła. Nie chodzi tu tylko o blokowanie pomysłów. Nauczyciele często nie chcą usprawiedliwiać nieobecności spowodowanej działaniem w społeczeństwie. Dlatego uważam, że niezwykle motywujące byłoby wskazane w poprawkach nagradzanie podopiecznych. Z takich właśnie postaw wykształconych w szkole Polska nie skorzysta. Dlaczego tak mało się teraz słyszy o działalności młodzieży w życiu publicznym? Może uczniowie po prostu boją się porażek. Owszem, nie jesteśmy pełnoletni, ale nie oznacza to, że nie powinniśmy działać i interesować się naszą przyszłością. Korzystając z okazji, iż jesteśmy wszyscy razem w tym miejscu, chciałbym zaapelować: Podejmujemy, tak jak dziś, dyskusję w sprawach istotnych dla nas i dla naszych szkół.

Swoje wystąpienie chciałbym zakończyć słowami wielkiego Polaka Jana Pawła II: Wymagajcie od siebie, choćby inni od was nie wymagali. Mam nadzieję, że te słowa będą nam przyświecać w działaniu na rzecz naszych szkół. Dziękuję. *(Oklaski)*

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Marcin Zakrzewski:**

Proszę o zabranie głosu poseł Julię Hoffmann. *(Oklaski)*

Poseł Julia Hoffmann:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Czym dla szkoły XXI w. jest samorząd uczniowski? W projekcie uchwały znalazł się art. 7, który mówi, że samorząd uczniowski ma prawo do nakładania sankcji na uczniów, którzy łamią regulamin szkoły, począwszy od ostrzeżenia, a skończywszy na wydaleniu ze szkoły. Kiedy i dlaczego samorząd uczniowski stał się organem z tak dużymi możliwościami? Czy przypadkiem w założeniu działalności samorządu uczniowskiego nie było mowy o równości? Dzisiejszy samorząd nie skupia się tylko i wyłącznie na organizowaniu tematycznych apeli, wychodzi także przed szereg.

Proszę państwa, nie popadajmy w skrajności. W wielu szkołach samorząd uczniowski wciąż nie ma prawa do współdecydowania o wydaleniu ucznia ze szkoły, bo nie jest ono potrzebne. W szkołach podstawowych i gimnazjach jest to rzecz zupełnie zbędna, a w szkołach ponadgimnazjalnych są od tego wicedyrektorzy. Zamiast sięgać nieba, skupmy się na rzeczach bardziej przyziemnych, chociażby na organizowaniu dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, pomaganiu uczniom w doskonaleniu swoich talentów oraz zabieraniu głosu w interesie ucznia. Każdy z siedzących tutaj posłów i posłanek jest osobą aktywną. Mam nadzieję, że będziecie bacznie obserwować poczynania samorządu uczniowskiego w swojej szkole nie tylko jako wyborcy, lecz także jako potencjalni kandydaci. Dziękuję. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Marcin Zakrzewski:

Proszę o zabranie głosu posła Macieja Pietruńkę. *(Oklaski)*

Poseł Maciej Pietruńko:

Panowie Marszałkowie! Pani Minister! Wysoka Izbo! Zebrała nas tu dzisiaj idea demokracji, a dokładniej demokracji w naszych szkołach. Większość z nas działa lokalnie w swoich regionach, w młodzieżówkach partyjnych czy w młodzieżowych radach miasta. Wszyscy tu zebrani, te 460 osób, wiedzą doskonale, czym jest i jak funkcjonuje demokracja. Dowodem jest to, że zebraliśmy się tu dzisiaj tak licznie. Każdy z nas ma mniejsze czy większe zasługi dla demokracji, ale ktoś może zapytać, co z budową demokracji w naszych szkołach, bo przecież w młodzieżowych radach miast i młodzieżówkach działamy po godzinach lekcyjnych. Oczywiście większość z nas działa w samorządach uczniowskich i aktywnie się w nich udziela, ale w szkołach budować demokracji nie może tylko grupa kilku osób, powinna jak największa, podobnie jak w rozwiniętych demokracjach. Nie może być tak, że mniejszość tak naprawdę wpływa na większość i decyduje o niej, bo to już nie jest demokracja.

Wysoka Izbo! Apeluję do zgromadzonych tutaj posłów i posłanek: Kiedy wróćcie do swoich szkół, zróbcie wszystko, co w waszej mocy, aby zaangażować jak największą liczbę osób w działalność samorządu uczniowskiego. Nie będzie to proste, ale dzięki naszej ciężkiej pracy i poświęceniu dla tej sprawy osiągniemy sukces. Musimy obudzić w uczniach poczucie tego, że mogą oni podejmować decyzje w swoich szkołach i że z ich głosem będą musieli liczyć się inni. Niech wiedzą, że mogą na coś wpływać. Niech samorząd uczniowski nie składa się tylko z wybranych przedstawicieli do rady samorządu uczniowskiego, ale z jak największej liczby osób, ponieważ wspólnie możemy dokonać rzeczy wielkich nie tylko dzisiaj, ale także w przyszłości. Głęboko wierzę, że potrafimy podjąć temu zadaniu.

Często mówi się, że nasz naród nie potrafi współpracować. Niech Sejm Dzieci i Młodzieży będzie dowodem na to, że my, młodzi, potrafimy razem działać. W dzisiejszych czasach potrzebujemy współpracy, współpracy i jeszcze raz współpracy. Każdy z nas ma inną wizję tworzenia nowej, lepszej Polski. Dajmy przykład rządzącym, że potrafimy się zjednoczyć w imię dobra Rzeczypospolitej Polskiej. Dziękuję za uwagę. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Marcin Zakrzewski:

Wicemarszałek Sejmu pan Cezary Grabarczyk musiał opuścić nasze obrady.

W dalszej części będzie nam towarzyszyć wicemarszałek Sejmu pan Eugeniusz Tomasz Grzeszczak. *(Oklaski)*

Proszę o zabranie głosu posła Jakuba Moczulskiego. *(Oklaski)*

Poseł Jakub Moczulski:

Panowie Marszałkowie! Pani Minister! Wysoka Izbo! My, posłowie XVIII sesji Sejmu Dzieci i Młodzieży, pierwsze pokolenie, które nie doświadczyło straszliwego piętna komunizmu, my, dla których nadrzędnymi wartościami są wolność i równość, my, którzy przygotowaliśmy projekt pod nazwą „Szkoła demokracji”, my, którzy w uchwale, nad którą pracujemy, proponujemy demokratyczne wybory w szkolnych instytucjach, aby zwiększyć świadomość obywatelską naszych koleżanek i kolegów, nie możemy zgodzić się na punkt, który znajduje się w uchwale, dotyczący określenia wymagań dla kandydatów do rady samorządu uczniowskiego. Tak enigmatyczne stwierdzenie może powodować odebranie szans aktywnym i młodym ludziom, którzy w opinii niesprecyzowanych przez nas osób mogą nie spełniać tych wysokich wymagań. Dlatego wnoszę o wykreślenie z uchwały pkt 4 w art. 5. Dziękuję. *(Oklaski)*

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Marcin Zakrzewski:**

Proszę o zabranie głosu posła Błażeja Suszyńskiego.
(*Oklaski*)

Poseł Błażej Suszyński:

Wysoka Izbo! Panie Marszałku! Drodzy Posłowie i Posłanki! Dzisiejsza sesja Sejmu Dzieci i Młodzieży powinna być dla nas szczególnie ważna, gdyż będą omawiane sprawy dotyczące tak naprawdę każdego z nas. Demokracja i samorządność dają nam duży wpływ na to, co dzieje się w naszych szkołach. Gdyby nie one, nie mielibyśmy żadnego wpływu na to, co dzieje się każdego dnia. I to właśnie dzisiaj my, posłowie i posłanki, dzięki tej uchwałce możemy jeszcze bardziej zwiększyć wpływ demokracji i samorządności w naszych szkołach. Dlatego apeluję do was wszystkich, abyście potraktowali to poważnie, wzięli sobie te obrady do serca i uczciwie głosowali nad projektem tej uchwały. Bardzo proszę, abyśmy wszyscy naprawdę poważnie do tego podeszli, gdyż możemy dużo osiągnąć w dziedzinie demokracji w naszych szkołach. Bardzo dziękuję za głos. (*Oklaski*)

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Marcin Zakrzewski:**

Proszę o zabranie głosu poseł Dominikę Paw.
(*Oklaski*)

Poseł Dominika Paw:

Marszałkowie! Drogie Posłanki! Drodzy Posłowie! W toczonych obecnie dyskusjach na temat szkoły często pojawia się pytanie, czy szkoła jest demokratyczna. Demokracja to przecież równość uczestniczących w niej jednostek, a szkoła to miejsce spotkania nierównych: dorosłych i dzieci, wiedzących więcej i tych, którzy wiedzą mniej, uczących i tych, którzy się uczą.

Edukacja domaga się nie tyle uczenia o demokracji i wolności, co praktycznej nauki demokratycznych reguł. Zadaniem współczesnej szkoły powinno być skuteczne organizowanie nauki i wspieranie indywidualnego rozwoju uczniów. Demokratyczna edukacja domaga się wzajemnego zaufania, odpowiedzialności, kreatywności uczniów, a także szacunku i zainteresowania płynącego z obu stron. W demokracji najważniejszy jest przecież wolny wybór oraz ludzka odpowiedzialność za wypowiedziane słowa i czyny.

Uważam, że współczesna szkoła musi zerwać z funkcją odtwórczą na rzecz autentycznej kreatywności. Zmianom muszą ulec także relacje między uczniem a nauczycielem. Wiem, że to wszystko jest trudne do zrealizowania, jednak aby osiągnąć sukces, nie na-

leży niczego upraszczać i pomijać. Działania te wymagają dobrej woli, wysiłku, uczciwości i odwagi. Wiem, że możemy tego dokonać. Najlepszym tego przykładem jesteśmy my, posłanki i posłowie XVIII sesji Sejmu Dzieci i Młodzieży, bo przecież tematem naszych debat była właśnie szkoła demokracji. Dziękuję za uwagę. (*Oklaski*)

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Marcin Zakrzewski:**

Proszę o zabranie głosu posła Pawła Linkego.
(*Oklaski*)

Poseł Paweł Linke:

Pani Marszałek! Wysoka Izbo! (*Wesołość na sali*) Przepraszam, panie marszałku. Tematem dzisiejszej dyskusji jest demokracja w szkole. Patronem dzisiejszych obrad jest Janusz Korczak. Niezmiernie się cieszę z tego powodu, ponieważ idee, które głosił, idealnie wpasowują się w to, co chcę wam przekazać.

Chciałbym z tego miejsca spytać was oraz panią minister, czy młodzież w Polsce ma swój głos. Głos, który można usłyszeć nie tylko 1 czerwca. Moim marzeniem jest, abyśmy my, młodzi ludzie, mieli udział w polityce młodzieżowej, ponieważ w tej sprawie to my jesteśmy ekspertami. To uczniowie wiedzą, czego im brakuje, jak chcą się uczyć, czego chcą się uczyć, w jakiej formie chcą pisać egzaminy. Nie będę rozwijać delikatnego wątku podręczników szkolnych oraz bezpłatnej edukacji, na którą każdego roku we wrześniu wydajemy kilkaset złotych. Nie ma dzieci – są ludzie. A więc chciałbym, aby traktowano nas poważnie, jak traktuje się dorosłych ludzi.

Na końcu przemówienia chciałbym was spytać, kto komu powinien służyć: ministerstwo uczniom czy uczniowie ministerstwu. Dziękuję. (*Oklaski*)

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Marcin Zakrzewski:**

Proszę o zabranie głosu posła Grzegorza Antczaka.
(*Oklaski*)

Poseł Grzegorz Antczak:

Szanowne Prezydium! Pani Minister! Wysoka Izbo! Chciałbym na początku nawiązać do przemówienia pana rzecznika praw dziecka, w którym powiedział on, że każde dziecko, każdy obywatel ma prawo do wyrażania swojego zdania. To samo dotyczy wypowiedzi mojego przedmówcy, czyli Pawła. Mamy XVIII sesję Sejmu Dzieci i Młodzieży i to jest czas, aby młodzieżowa demokracja mogła w pełni zaistnieć. Warto, aby młodzież pokazała, że jest aktywna.

Poseł Grzegorz Antczak

W tym momencie chciałbym przypomnieć o regulaminie stałej Komisji Sejmowej, młodzieżowej Komisji Sejmowej, który powstał dwa lata temu. Ważne jest, żeby młodzież mogła mówić o tym, co jest dla niej istotne, o reformach, które są omawiane właśnie na tej sali przez posłów wybranych przez cały naród, o reformie emerytalnej, zdrowia czy edukacji, bo to one właśnie nas będą dotyczyły najbardziej. Obecnie młodzież nie ma możliwości wyrażania swoich opinii.

Komisja miała powstać, działać w ten sposób, iż z ostatnich dwóch lat od obecnej sesji miało zasiadać w niej po trzech marszałków z każdego roku, poseł sprawozdawca i czterech posłów wybranych przez Prezydium Sejmu Dzieci i Młodzieży. Chciałbym dodać jeszcze jeden punkt, aby było w niej po jednym reprezentancie z każdego województwa wybieranym na spotkaniach byłych posłów Sejmu Dzieci i Młodzieży w kuratoriach oświaty. Byłoby to razem 32 członków komisji, którzy byliby w stanie przedstawić interesy całej młodzieży, ponieważ każdy z posłów rozmawia w swoim środowisku, wie, czego chce młodzież i jaka jest jej opinia na temat aktualnych spraw.

Regulamin tej komisji został wcześniej przekazany panu marszałkowi Marcinowi i mam nadzieję, że zostanie to poparte przez panią marszałek Ewę Kpacz, obecną tutaj panią minister i pana rzecznika praw dziecka. Dziękuję. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Marcin Zakrzewski:

Dziękuję.

Proszę o zabranie głosu posła Marcina Szmita. *(Oklaski)*

Poseł Marcin Szmit:

Wysoka Izbo! Drodzy Posłowie i Posłanki! Chciałbym powiedzieć na wstępie, że jestem uczniem szkoły gimnazjalnej, szesnastolatkiem. Nie czuję się poważnym posłem, bo nie jestem wybrany w demokratycznych wyborach, jednakże podjąłem ten trud i reprezentuję moje środowisko oraz społeczności uczniowskie z mojej szkoły.

Uważam, że projekt uchwały nie odpowiada potrzebom samorządu uczniowskiego. Wiem, że jest to krytyka wobec komisji zebranej w maju, ale proszę tego nie odbierać osobiście. Uchwała w sprawie demokracji w szkołach moim zdaniem wprowadza raczej instytucjonalność samorządu uczniowskiego, niż tworzy jego prawidłowe struktury. Moim zdaniem jest to ogromnym błędem, bo do sprawnego działania samorządu nie jest potrzebne prawo, ale jego dobra organizacja. Wiem coś o tym, bo to właśnie złe rozplanowanie doprowadziło do problemów, podczas gdy działałem w samorządzie uczniowskim. Drodzy posłowie, nie bierzmy żywej kury do rosołu.

Samorząd uczniowski to, jak wszyscy wiemy, uczniowie. Po co więc nakazuje się samorządowi proponować sankcje, którym młodzież i tak się nie podporządkuje, bo chce być wolna? Dlatego też apeluję o uznanie, poparcie poprawki dotyczącej usunięcia art. 7. Samorząd nie powinien atakować ucznia, tylko go chronić. Dziękuję. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Marcin Zakrzewski:

Proszę o zabranie głosu posła Kacpra Ucińskiego. *(Oklaski)*

Poseł Kacper Uciński:

Panowie Marszałkowie! Pani Minister! Wysoka Izbo! Dostojni Goście! Chciałbym z tego miejsca poprzeć pomysły posła Grzegorza Antczaka dotyczące stałej komisji Sejmu Dzieci i Młodzieży, gdyż tak naprawdę uczymy się tutaj prawdziwej demokracji, w świątyni, jeśli chodzi o tę dziedzinę, lecz dyskutujemy na jeden dany temat. Zadaję pytanie: Co z pozostałymi problemami dotyczącymi nas, młodzież? Tak naprawdę nie mamy głosu, który byłby wzięty pod uwagę przez starszych posłów, którzy tutaj obradują. Tak że proszę was o poparcie tego pomysłu. I to tyle. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Marcin Zakrzewski:

Proszę o zabranie głosu posła Jakuba Ciechulskiego. *(Oklaski)*

Poseł Jakub Ciechulski:

Panowie Marszałkowie! Pani Marszałek! Pani Minister! Panie Rzeczniku! Wysoka Izbo! Krótko, w kilku słowach chciałbym wyrazić swoje zdanie na temat projektu uchwały, nad którym będziemy dzisiaj głosować. Według mnie ten projekt uchwały jest niedokładny, powierzchowny. Nie uściśla on wielu aspektów funkcjonowania samorządu szkolnego. Z tego co wiem, jest wiele poprawek, co dowodzi, że ten projekt uchwały nie został przygotowany dokładnie i tak jak powinien. Przykładowo nie uściśla on składu władz samorządu szkolnego, co jest przecież jedną z najważniejszych kwestii, ponieważ władze samorządu reprezentują wszystkich uczniów. Dlatego ważne jest, aby wiedzieć, czym te władze tak naprawdę są czy powinny być. Mówię to na podstawie własnego doświadczenia, ponieważ spotkałem się z tym problemem u siebie w szkole. Wybrano sekretarza samorządu szkolnego, ale de facto nie wiadomo, co ten sekretarz ma robić.

Poseł Jakub Ciechulski

Została zgłoszona poprawka, która uściśla skład władz samorządu szkolnego. Chciałbym tę poprawkę poprzeć. Chciałbym też poprzeć posłów Ucińskiego i Antczaka w sprawie stałej komisji. Tak jak mówił mój przedmówca, dzisiaj, tutaj, na XVIII sesji Sejmu Dzieci i Młodzieży dyskutujemy właściwie tylko na temat samorządu szkolnego i na temat tej uchwały, którą mamy przyjąć lub odrzucić, a powinniśmy mieć możliwość wyrażenia naszych opinii na temat wszystkich spraw wagi państwowej, które mogą nas dotyczyć. Dziękuję bardzo. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Marcin Zakrzewski:

Proszę o zabranie głosu posła Daniela Sowę. *(Oklaski)*

Poseł Daniel Sowa:

Panowie Marszałkowie! Pani Minister! Wysoka Izbo! Chciałbym zwrócić się do was w kilku zaledwie słowach, dość lakonicznie, bo jak doskonale wiemy, ogranicza nas czas. Zgadza się z moim przedmówcą prawie w 100%. Nie da się ukryć, że projekt uchwały przygotowany podczas posiedzenia komisji, która zebrała się 13 maja, jest niedokładny. Dotyczy to wielu aspektów. Abstrahując od tego, że w dniu dzisiejszym – tak jak i wy wszyscy – jestem tutaj posłem, abstrahując od tego, że uchwała ta dotyczy tak samo mnie, was wszystkich, jak i moich kolegów i koleżanek, można odnieść wrażenie, że jako młodzież uzurpujemy sobie prawo do spraw, które nie leżą w naszej gestii. Weźmy na przykład art. 7, który mówi o stosowaniu sankcji w stosunku do uczniów. To wcale nie jest nasz obowiązek. Tym zajmuje się szkolny pedagog. Weźmy kilka artykułów, w których są wzmianki o finansach. To też nie jest nasz obowiązek. Finansami zajmuje się dyrekcja szkoły czy rada pedagogiczna.

Chciałbym zauważyć, że zdecydowanie zbyt dużo wymagamy. Chcemy wykonać skok, który jest zbyt długi i tak naprawdę niemożliwy. Musimy uświadomić sobie jedną bardzo ważną rzecz – że nasza uchwała, tak jak mówi jej ostatnie zdanie, jest jedynie zbiorem pewnych zaleceń. Zalecenia te wejdą w życie jedynie wtedy, jeśli poprą je dyrektorzy szkół. Postawmy sprawę jasno: musimy ten projekt uchwały tak napisać, podjąć taką uchwałę, przyjąć dzisiaj takie poprawki, aby nasza współpraca z dyrekcją opierała się na partnerstwie.

Dzięki tej uchwale, tak jak już mówiłem, chcemy dostać więcej, niż możemy. *(Dzwonek)* Według mnie jest to niemożliwe, dlatego dzisiaj przed sesją złożyłem do komisji, prezydium dzisiejszego posiedzenia, 7 poprawek.

Chciałbym jeszcze na koniec zaapelować do wszystkich, którzy podpisywali m.in. moje, jak i wasze poprawki. Głosujmy konsekwentnie, nie sugerujmy się zdaniem innych. Zagłosujmy tak, jak myślimy my sami. Dziękuję bardzo. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Marcin Zakrzewski:

Proszę o zabranie głosu posła Jacka Dubikowskiego. *(Oklaski)*

Poseł Jacek Dubikowski:

Szanowni Panowie Marszałkowie! Szanowna Pani Minister! Szanowny Panie Rzeczniku! Wysoka Izbo! Zebraliśmy się tutaj dzisiaj, aby przyjąć projekt uchwały Sejmu Dzieci i Młodzieży. Niestety, kiedy pierwszy raz wglębiłem się w jego treść, odnalazłem fragment, który jest niezgodny z polskim prawem. Zdaję sobie sprawę, że nasza uchwała nie ma żadnej mocy prawnej, jednak i tak powinna być ona z nim zgodna. Zapytacie: Dlaczego? Przyczyn jest kilka. System prawny jest dla każdego kraju fundamentem jego istnienia, działania oraz zadowolenia z niego obywateli. My jako Sejm Dzieci i Młodzieży musimy respektować to prawo. Po drugie, naszym posłom w Sejmie dorosłych zdarzało się wielokrotnie uchylać akty prawne niezgodne z obowiązującymi ustawami. Pokażmy, że nam się to nie zdarzy. Dlatego też zgłosiłem poprawkę do art. 6 ust. 2, która przez uściślenie sprawy, że uchwała będzie przede wszystkim zgodna z ustawą o systemie oświaty.

Teraz powiem kilka słów na temat tego, że Sejm Dzieci i Młodzieży oprócz przyjmowania uchwał w sprawach, w odniesieniu do których jesteśmy w miarę zgodni, powinien debatować nad trudnymi i kontrowersyjnymi tematami, ważnymi dla nas, młodych. Bądźmy szczerzy. W tym momencie, w trudnych gospodarczo czasach kwestia demokracji szkolnej jest drugo-, o ile nie trzeciorzędna. Myślę, że moglibyśmy dać sobie radę z o wiele trudniejszymi tematami, nawet tymi związanymi z gospodarką czy polityką międzynarodową.

Moje wystąpienie zakończę, wzorując się na senatorze rzymskim Katonie Starszym. Chciałbym też odnieść się w jakiś sposób do wypowiedzi posłów i mojej poprzedniej. Uważam, że wszyscy obywatele Rzeczypospolitej na równych zasadach powinni zostać włączeni do jednego, powszechnego systemu emerytalnego. Dziękuję bardzo. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Marcin Zakrzewski:

Proszę o zabranie głosu posła Tymoteusza Pydę. *(Oklaski)*

Poseł Tymoteusz Pyda:

Panie Marszałku! Pani Minister! Panie Rzeczniku! Wysoka Izbo! Bardzo się cieszę, że mamy okazję mieć pana rzecznika na sali, gdyż pośrednio będę się do niego odnosić.

Bardzo dziękuję komisji za opracowanie tej uchwały od początku. Co prawda w bardzo wielu miejscach są tam nieścisłości, dlatego chciałbym powiedzieć kilka słów na ten temat.

Bardzo często w naszych szkołach funkcja rzecznika praw ucznia jest albo pomijana, czyli nie ma go wcale, albo jest bardzo lekceważona. Ogólnie z jego zdaniem nikt się nie liczy. Bardzo często też takim rzecznikiem jest nauczyciel, który chcąc nie chcąc, trzyma raczej stronę swoich koleżanek i kolegów z grona pedagogicznego. Chciałbym zgłosić poprawkę do projektu uchwały, gdzie dodawany byłby nowy artykuł mówiący o tym, iż urząd rzecznika praw ucznia sprawują dwie osoby – nauczyciel wybierany przez grono pedagogiczne oraz uczeń wybierany przez samorząd uczniowski. W takim przypadku mielibyśmy odpowiednie porozumienie, reprezentowani byłiby zarówno nauczyciele, jak i uczniowie.

Na tym skończę. Chciałbym państwu podziękować. Bardzo też proszę o poparcie tego ważnego postulatu. Dziękuję. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Marcin Zakrzewski:

Proszę o zabranie głosu posła Filipa Korola. *(Oklaski)*

Poseł Filip Korol:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! W obecnym projekcie uchwały brakuje jednej z najważniejszych wskazówek dla szkół. Mam na myśli sposób wybierania na najważniejsze stanowiska w samorządzie szkolnym. Chciałbym, aby poprawka, którą proponuję, określała, jak ma wyglądać wzorcowy samorząd szkolny, ponieważ z projektu uchwały w dotychczasowym kształcie nie wynika, kto ma wchodzić w jego skład. Wydaje się to oczywiste, jednak jeśli mamy zaproponować uchwałę, która będzie wskazówką dla każdej szkoły, powinniśmy określić, że w skład samorządu szkolnego powinien wchodzić przewodniczący szkoły, wiceprzewodniczący szkoły, sekretarz samorządu szkolnego oraz przewodniczący i wiceprzewodniczący każdej z klas. Chciałbym, abyśmy razem doprowadzili do uchwalenia dokumentu, który pozwoliłby każdemu uczniowi brać aktywny udział w życiu szkoły, tak aby w dorosłym życiu mógł podejmować konkretne decyzje, które będą tylko i wyłącznie jego indywidualnym, niekierowanym niczym nakazem postanowieniem. Moja poprawka określająca skład samorządu szkolnego

jednocześnie znosi ust. 1 w art. 8, ponieważ ściśle określa, jak ma wyglądać samorząd szkolny.

Jednocześnie z tego miejsca chciałbym poprzeć pomysł posła Antczaka, który to pomysł pomógłby uwzględnić jakże ważny głos młodzieży w rządzeniu państwem. Dziękuję bardzo. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Marcin Zakrzewski:

Proszę o zabranie głosu posła Jakuba Pawła Leśniaka. *(Oklaski)*

Poseł Jakub Paweł Leśniak:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Panie Posłanki i Panowie Posłowie! Chciałbym zgłosić poprawkę do projektu naszej uchwały, do art. 6 ust. 2: zaleca się, aby samorząd uczniowski dostawał środki na działalność z budżetu szkoły.

Często w szkołach brakuje środków finansowych na podstawowe czynności i opłaty związane z funkcjonowaniem szkoły. Tu też odniesienie do pani minister. Pani minister, czy jest jakiś pomysł w związku z dofinansowaniem szkół, a w szczególności szkół na obszarach wiejskich? Wiemy, że brakuje tam środków na działalność. Niektóre szkoły, np. w Rzeszowie, zostaną zamknięte z powodu za małej liczby uczniów. Dlatego proszę o uznanie mojej poprawki. Dziękuję. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Marcin Zakrzewski:

Proszę o zabranie głosu poseł Klaudię Rusjan. *(Oklaski)*

Poseł Klaudia Rusjan:

Panie i Panowie Posłowie! Wysoka Izbo! Od wielu lat polski system edukacji budzi liczne kontrowersje. Poziom nauczania stale się pogarsza, a rola i autorytet nauczyciela drastycznie podupadają. W chwili obecnej przedmiotem sporu stała się reforma dotycząca nauczania historii i wiedzy obywatelskiej, która przewiduje połączenie tychże przedmiotów w jeden – historia i społeczeństwo, dzieje epok. Jest to kolejny cios wymierzony w polską edukację, bowiem już teraz podstawa programowa jest realizowana wybiórczo. Nauczanie kończy się – jak nazywają to nauczyciele – na wzmiance o II wojnie światowej. Prerażające jest to, że coraz więcej młodych ludzi nie potrafi przytoczyć tak ważnych dat jak data rozpoczęcia powstania warszawskiego czy I wojny światowej. Czy jesteśmy zatem w stanie wyobrazić sobie dzisiaj, co stanie się, gdy skutek połączenia przed-

Posel Klaudia Rusjan

miotów obniży się poziom nauczania historii, a jednocześnie uogólni się poziom nauczania WOS-u, tak ważnego przecież wraz z faktami historycznymi dla kształtowania się postaw obywatelskich?

Jako młody Polak, patriota, dzisiaj jako poseł apeluję do wszystkich polityków, a w szczególności do polityków koalicji rządzącej i pani minister edukacji narodowej: nie zabierajcie nam możliwości poznawania dziejów Polski, nie zabierajcie nam tak cennych lekcji historii, historii tak ważnej dla rozwoju i kształtowania się postaw demokratyczno-obywatelskich wśród młodzieży, nie pozbawiajcie nas poczucia przynależności narodowej i dumy wynikającej ze świadomości historycznej. To my jesteśmy przyszłością Polski, ale przyszłości nie da się zbudować, nie znając przeszłości. Dziękuję. *(Długotrwałe oklaski)*

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Marcin Zakrzewski:**

Czas na dyskusję został wyczerpany.

Proszę o zabranie głosu ostatnią osobę, poseł Sylwię Mirek. *(Oklaski)*

Posel Sylwia Mirek:

Szanowni Państwo Marszałkowie! Szanowni Goście! Koleżanki i Koledzy Posłowie! Przed nami ważne zadanie, podjęcie uchwały w sprawie demokracji w szkołach. W preambule do uchwały skierowane zostały słowa do wszystkich organów szkoły, również do nas, dzieci i młodzieży. Prawami zapisanymi w uchwale powinniśmy się kierować każdego dnia, aby pracować nad dobrem społeczności naszych szkół. Musimy zdać sobie sprawę z odpowiedzialności, jaka na nas spoczywa, bo dobra szkoła powstaje przez lata, a za jej kształt odpowiadają nie tylko nauczyciele, rodzice, ale również my, którzy czasami o tym zapominamy.

Czytając projekt uchwały, można zauważyć dążenie do podkreślenia roli samorządu uczniowskiego i rzecznika praw ucznia. Będzie to możliwe dzięki otwartości na współpracę między demokratycznymi instytucjami szkoły. Niezbędne jest również wsparcie instytucji pozaszkolnych, np. władz lokalnych oraz organizacji pozarządowych. Ważne, abyśmy w naszych szkołach wybierali do rady samorządu uczniowskiego osoby, które będą swoją działalność traktować jako pasję. Powinniśmy pamiętać, aby wyznacznikiem nie były tylko wyniki w nauce, ale przede wszystkim predyspozycje, cechy charakteru i otwartość na pomysły innych.

Zastanawiam się, czy zapis o przyznawaniu przez samorząd uczniowski nagród z budżetu szkoły klasom, które uzyskały najlepsze wyniki w nauce oraz współzawodnictwie sportowym i międzyklasowym,

jest jasny i precyzyjny. Za realizację budżetu odpowiada dyrektor, a organ prowadzący określa, na co mają zostać wydane pieniądze. Może lepsze efekty przyniosłaby współpraca w tym obszarze z radą rodziców?

Demokracja polega również na szanowaniu poglądów i praw innych osób, w tym organów szkoły. Czy zapisy art. 10 ust. 2 oraz art. 11 ust. 3 *(Dzwonek)* nie wkraczają w kompetencje dyrektora szkoły? Tym bardziej że sprawy przedmiotów rozszerzonych, planu zajęć, systemu oceniania regulują przepisy ustawy o systemie oświaty oraz rozporządzenia w sprawie oceniania i klasyfikowania.

Uchwała jest podsumowaniem naszej pracy i zaangażowania w życie szkoły i środowiska lokalnego. Powinna być przez nas przyjęta i realizowana przez wszystkie organy szkoły. Jednak najwięcej pracy pewnie przed nami, czyli bierzmy sprawy w swoje ręce i zaczynajmy działać. Dziękuję. *(Oklaski)*

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Marcin Zakrzewski:**

Czas na dyskusję został wyczerpany.

Proszę o zabranie głosu sprawozdawcę komisji posła Marcina Bubicza. *(Oklaski)*

Posel Marcin Bubicz:

Szanowni Państwo! Panowie Marszałkowie! Szanowna Pani Minister! Zabiorę wam już tylko chwilę. Chciałbym odnieść się do słów, które tutaj padały. Nie były proste, nie były łatwe. Chciałbym odnieść się do słów pana Dzienniaka, mam nadzieję, że nie przekreśliłem nazwiska. Pan rzucił bardzo mocne słowa, wręcz absurdalne. Powiedział pan, że nasza uchwała nie jest zgodna z polskim prawem. Chciałbym nadmienić, że tę uchwałę przygotowywali członkowie komisji pod nadzorem prawników sejmowej kancelarii. Każdy punkt, ustęp, artykuł był sprawdzany pod kątem zgodności z polską konstytucją i polskim prawem. Pan nie podał ani jednego argumentu, który przemawiałby za tym, że jest ona niezgodna.

Chciałbym się odnieść również do wypowiedzi posłów, którzy mówili o art. 7 jako niepotrzebnym. Chciałbym, żeby teraz państwo jeszcze raz do niego wrócili i przeczytali go uważnie. Samorząd uczniowski ma proponować, sugerować, nie nakładać. My nie jesteśmy od tego, żeby mówić: ten musi zostać wydany ze szkoły, bo powiedzmy zabrali Zosi kredki. Nie. My proponujemy, to nie jest nakładanie, dlatego zwracam się do posłów, którzy...

(Głos z sali: To jest stronnicze.)

Przepraszam?

(Głos z sali: To jest stronnicze.)

(Głos z sali: To jest obiektywne.)

To nie jest stronnicze. To jest opinia rady pedagogicznej, później jest decyzja dyrekcji, a nasza opi-

Posel Marcin Bubicz

nia w tej sprawie ma tylko pomóc uczniowi, sprawom ucznia.

Drodzy państwo, już nie będę przedłużał. Chciałbym wyrazić swój podziw, a zarazem serdecznie wszystkim państwu podziękować za udział w debacie, za wszelkie wnioski. Pokazaliśmy tym samym, że jesteśmy w stanie współdecydować o sprawach nas dotyczących.

Bardzo dziękuję wszystkim, pani minister edukacji narodowej za tak miłe słowa skierowane do nas, jak również panu rzecznikowi praw dziecka. Naprawdę bardzo serdecznie państwu dziękuję. Dziękuję państwu za uwagę. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Marcin Zakrzewski:

Proszę o zabranie głosu panią minister edukacji narodowej Krystynę Szumilas. *(Oklaski)*

Minister Edukacji Narodowej Krystyna Szumilas:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Państwo Posłowie! Przede wszystkim dziękuję za tę wspianą dyskusję, za wnikliwe popatrzenie na problem działalności samorządu szkolnego, ale również za takie szersze spojrzenie na wszystko to, co dzieje się wokół szkoły i w szkole. Z tej dyskusji wynika też to, co jest zasadą demokracji, że to, co będzie efektem waszej pracy, nie będzie uwzględniało albo nie będzie mogło zawierać wszystkich waszych postulatów, ponieważ również z tej mównicy padały bardzo skrajne poglądy na temat tego, jak powinna wyglądać uchwała.

Mówię o tym, ponieważ padło z tej trybuny pytanie, czy minister służy uczniom, czy uczniowie ministrowi. Samo pochodzące z języka łacińskiego słowo „minister” oznacza „służyć”, a więc już sama nazwa wskazuje, jak jest i jak powinno być, ale służyć nie tylko uczniom – służyć rodzicom, nauczycielom, społeczeństwu.

Bo przecież gdyby na tej sali zasiedli wasi rodzice, to ich pogląd na egzamin gimnazjalny czy egzamin maturalny, ich pogląd na poziom waszego wykształcenia, na to, co powinniście robić w szkole, byłby pewnie odmienny. Gdyby na tej sali zasiedli nauczyciele, oni również, prowadząc bardzo gorącą dyskusję, opartą na merytorycznych argumentach, mieliby całkiem inne zdanie w niektórych kwestiach dotyczących edukacji i stawialiby inne żądania ministrowi. Gdyby na tej sali zasiedli wasi przyszli pracodawcy, oni również mieliby swoje własne zdanie na temat tego, jak ma wyglądać szkoła, jakie zadania stawiamy przed szkołą i jak mają wyglądać chociażby egzaminy, które tutaj zostały wspomniane.

Jasne, wy znacie waszą szkołę, wy znacie wasze oczekiwania, tak samo jak waszą szkołę znają nauczyciele, jak to, co robicie w szkole, postrzegają wasi rodzice, ale demokracja polega właśnie na tym, że trzeba słuchać wszystkich zdań i trzeba podejmować decyzje, które są najlepsze dla przyszłości, dla waszej przyszłości również. W tym sensie minister na pewno służy uczniom, a nie odwrotnie. Ale minister służy również waszym rodzicom, nauczycielom i przede wszystkim społeczeństwu. W takich dyskusjach warto o tym pamiętać.

Bardzo podobały mi się te głosy, które mówiły o tym, że konstruując taką uchwałę, konstruując waszą uchwałę, należy brać pod uwagę równowagę między prawami a obowiązkami, bo tak właśnie postępuje odpowiedzialny człowiek. Wie o tym, że są prawa, ale i wie, że są również obowiązki.

Część waszej dyskusji była poświęcona finansowaniu edukacji oraz kondycji naszych szkół, temu, w jaki sposób one funkcjonują, działają, i jak wyglądają. Padło też z tej mównicy stwierdzenie, że jesteście pierwszym pokoleniem, które nie pamięta komunizmu, nie pamięta czasów, kiedy mieliśmy w naszym kraju inny ustrój. Apeluję do was o to, abyście, formułując różne opinie, wyrażając różne poglądy, opierali je na tym, co dzieje się wokół was. Popatrzcie na waszą szkołę, na szkołę w waszym mieście, w waszej wiosce, i zapytajcie waszych rodziców, jak ona wyglądała 20 lat temu, co zdarzyło się w polskim systemie edukacji w momencie, kiedy zmieniliśmy ustrój w naszym kraju i postawiliśmy na demokrację, postawiliśmy na samorządy terytorialne, ponieważ władza publiczna to nie tylko rząd. Władza publiczna to władza, administracja państwowa i administracja samorządowa. Podzieliliśmy się zadaniami, podzieliiliśmy się finansowaniem i podzieliiliśmy się dochodami pomiędzy samorządami i administracją państwową. Dyskutując o finansowaniu edukacji, ale też i innych dziedzin społecznych, innych dziedzin funkcjonowania państwa, warto zwrócić uwagę na ten mechanizm i ocenić, w jaki sposób ten mechanizm finansowania wpływa na kondycję naszych miast, ale też i na kondycję naszych szkół.

Padło pytanie o szkoły na terenach wiejskich. Wiąże się to z finansowaniem edukacji, bo tak naprawdę, zgodnie z podziałem obowiązków między administrację państwową i administrację rządową, edukacja jest zadaniem własnym samorządu. To gmina, rada gminy, wójt, burmistrz decyduje o tym, jaka jest sieć szkół na danym terenie, w jaki sposób te szkoły funkcjonują, to wójt, burmistrz, prezydent, rada gminy decyduje o tym, ile środków przeznacza chociażby na remonty, ale państwo te zadania wspiera poprzez jeden z dochodów samorządu terytorialnego, czyli subwencję oświatową, która w ostatnich 4, 5 latach wzrosła z 28 mld zł z budżetu państwa do 38,7 mld zł. Tak więc widać, że pomoc państwa w prowadzeniu zadań oświatowych kierowana do samorządów jest i rośnie, ale, jak to bywa – pewnie rozmawiacie z waszymi rodzicami i wiecie – zawsze

**Minister Edukacji Narodowej
Krystyna Szumilas**

potrzeby są ogromne, a środki są ograniczone i trzeba tę rozbieżność w jakiś sposób wyważyć, tym bardziej że jesteśmy w dość szczególnym okresie – stwierdzone to zostało również z tej mównicy – kiedy gospodarka światowa nie jest w najlepszej kondycji, a więc biorąc pod uwagę wszystkie te przesłanki, trzeba podejmować decyzje w oparciu o możliwości i starać się, aby w ramach środków, które posiadamy, uzyskać jak najlepszy efekt.

Wracając do kwestii szkół wiejskich, chcę powiedzieć, że polityka państwa jest taka, aby wspierać oświatę tam, gdzie jest jej trudniej, z jednej strony, ze względu na małą liczbę dzieci, z drugiej strony, ze względu na kondycję finansową gmin. Dlatego też przy podziale subwencji oświatowej inna kwota jest przeznaczana na jednego ucznia w szkole miejskiej, a inna kwota na jednego ucznia w szkole wiejskiej. Kwota przeznaczana na jednego ucznia w szkole wiejskiej jest o 38% większa niż ta przeznaczana z budżetu państwa na ucznia w szkole miejskiej.

Padło też z tej mównicy stwierdzenie, że poziom nauczania w polskich szkołach się obniża. To też opinia, która się powtarza. Chciałabym wam powiedzieć, że władza oświatowa, moi poprzednicy, myśląc o podnoszeniu poziomu kształcenia, poprawie jego jakości, wbudowali w system oświaty system egzaminów zewnętrznych, z jednej strony, żeby można było sprawdzić, w jaki sposób poprzez system egzaminów zewnętrznych wpływać na poprawę jakości polskiej szkoły, bo egzaminy zewnętrzne są wskazówką również dla nauczycieli, co jest ważne w nauczaniu, na co należy zwrócić uwagę, ale z drugiej strony – system egzaminów zewnętrznych też na to pozwala – żeby wyrównać wasze szanse, w tym znaczeniu, że tylko wasze umiejętności mają liczyć się przy wyborze następnego etapu kształcenia. Tak dzieje się w przypadku egzaminu gimnazjalnego przy wyborze szkoły ponadgimnazjalnej. Większe szanse dostania się do wybranej szkoły mają ci, którzy mają lepsze wyniki z egzaminów zewnętrznych, bez względu na to, w jakim miejscu mieszkają. Ale również ten system zrównuje wasze szanse dostania się na wyższą uczelnię. W zależności od waszych wyników, a nie miejsca zamieszkania macie szansę dostania się na wymarzoną uczelnię, bo tylko na podstawie egzaminu zewnętrznego, jednakowego dla wszystkich, prowadzona jest rekrutacja na wyższe studia. Wcześniej egzamin maturalny w różnych typach szkół nie był egzaminem porównywalnym. Przeprowadzany wewnętrznie nie dawał możliwości porównania wyników i wyrównania szans. Ale podaliśmy egzaminom nie tylko naszych uczniów. Nie tylko wy zostaliście postawieni przed koniecznością zdawania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego czy matury zewnętrznej. Również polski system edukacji poddał się takiej ocenie, zewnętrznej ocenie. Taką zewnętrzną oceną jest badanie PISA, wy-

konywane przez organizację gospodarczą. Polska w tym badaniu uczestniczy od roku 2000. Systematycznie od roku 2000 co trzy lata podawane są wyniki badań i osiągnięcia Polski na tle innych krajów europejskich. Wyniki PISA pokazują, że polscy uczniowie zrobili największy postęp, jeżeli chodzi o umiejętność czytania ze zrozumieniem, również w naukach przyrodniczych jesteście dobrzy. Przy analizowaniu różnych systemów edukacyjnych Polska jest pokazywana jako kraj, w którym edukacja stale podnosi jakość kształcenia. I warto również o tym pamiętać, prowadząc dyskusję, rozważania na temat systemu edukacji w Polsce.

Bardzo bym chciała, aby przede wszystkim to, co się dzieje w systemie edukacji w naszym kraju, było oceniane właśnie przez ekspertów, badaczy, naukowców na podstawie rzetelnych badań, a nie tylko porównania naszych odczuć, tego, co widzimy, z tym, co pamiętamy z naszego dzieciństwa.

Takim przykładem również wartym poruszenia na tej poważnej sesji jest sprawa nauczania historii w polskich szkołach. Rzeczywiście jest tak, jak mówiła jedna z posłanek, że dotychczasowy sposób uczenia historii w polskich szkołach polegał na tym, że uczniowie poznawali historię od starożytności do czasów współczesnych 3 razy w czasie cyklu kształcenia. Zaczynali w IV i kończyli w VI klasie szkoły podstawowej, potem od nowa zaczynali w gimnazjum, i następnie od nowa – w liceum. I czym to skutkowało? Ano tym, o czym również była mowa z tej mównicy: brakiem znajomości historii współczesnej, historii najnowszej, bo na nią ciągle brakowało czasu. Teraz można się zastanawiać nad tym, jak uczyć, nawet trzeba się zastanawiać w takiej sytuacji nad tym, jak uczyć historii, co zmienić, żeby również polscy politycy ją znali, żebyście wy również, opuszczając mury szkoły, znali historię najnowszą, i stąd propozycja, aby w gimnazjum uczniowie poznawali historię od starożytności do 1918 r., a potem w klasie I liceum ogólnokształcącego lub technikum, lub przez 3 lata szkoły zawodowej – historię współczesną. Chcemy wam dać czas na to, żebyście mogli tę historię współczesną poznać. Chcemy wam dać szansę nauczania się, poznania tego, co w Polsce zdarzyło się w ciągu ostatnich lat. Czy to jest złe?

Wydaje się, patrząc również na wyniki egzaminu maturalnego i na to, jak młodzież wybiera przedmioty maturalne – a liczba uczniów wybierających historię na egzaminie maturalnym w ostatnich latach gwałtownie spadła – że najgwałtowniej spada właśnie wybieralność historii. Już niecałe 7% uczniów dzisiaj ją wybiera. Czy poznanie historii najnowszej w I klasie liceum ogólnokształcącego zwolni was z uczenia się historii? Nie, ponieważ historia jest dziedzictwem, historia jest podstawą, historię powinien znać każdy obywatel tego, i nie tylko tego, kraju. I dlatego też w II i III klasie liceum ogólnokształcącego albo w technikum, bo to również dotyczy techników, każdy z was będzie wybierał jedną z dwóch ścieżek. Albo wybierze historię jako ten przedmiot, którego będziecie się uczyć na poziomie roz-

**Minister Edukacji Narodowej
Krystyna Szumilas**

szerzonym, i wtedy liczba godzin historii wyniesie 5 godzin w tygodniu – wy, uczniowie, wiecie, co to jest 5 godzin w tygodniu – albo wybieriecie przedmiot historia i społeczeństwo, który rzeczywiście łączy w sobie przede wszystkim wiedzę historyczną z wiedzą o społeczeństwie, z przedmiotem wiedza o społeczeństwie. Ale ten przedmiot w polskich szkołach będzie prowadzony przez 2 godziny w tygodniu i to będzie dokładnie tyle samo, ile wasi starsi koledzy w tej chwili mają lekcji historii i WOS-u. A więc to nie jest tak, że nie będziecie uczyć się historii. To także nie jest tak, że to, co dzieje się w systemie edukacji, nie gwarantuje kanonu, podstawy wiedzy ogólnej, jaką powinien uzyskać każdy uczeń, i że to nie ma wpływu na jakość kształcenia. Podstawową troską ministra edukacji jest to, aby szkoła dawała szansę młodym ludziom na wszystkich polach, jeżeli chodzi o wiedzę i umiejętności, jak również kompetencje społeczne, umiejętność i chęć życia w demokratycznym państwie.

Życzę wam wszystkim, aby te dzisiejsze wasze decyzje były decyzjami mądrymi, decyzjami, które wam i mnie również przyniosą wiele satysfakcji. Dziękuję. *(Oklaski)*

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Marcin Zakrzewski:**

Dziękuję, pani minister.
Zamykam dyskusję.

Wicemarszałek Sejmu pan Eugeniusz Tomasz Grzeszczak musiał opuścić nasze obrady. W dalszej części towarzyszyć nam będzie wicemarszałek Sejmu pan Marek Kuchciński. *(Oklaski)*

W związku z dużą liczbą zgłoszonych poprawek głosowania przeprowadzimy po rozpatrzeniu pytań do ministra edukacji narodowej.

Oddaję głos wicemarszałkowi Sejmu panu Markowi Kuchcińskiemu.

**Wicemarszałek Sejmu
Marek Kuchciński:**

Dziękuję bardzo panu marszałkowi.

Wysoki Sejmie! Informuję Wysoką Izbę, że dalszą część obrad poprowadzi pan marszałek Robert Gontarz.

Proszę bardzo. *(Oklaski)*

Zapraszam pana marszałka i proszę o zajęcie miejsca obok mnie przy stole prezydialnym i prowadzenie tej części obrad.

Dzień dobry.
Ciasno tutaj.

(Przewodnictwo w obradach obejmuje marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Robert Gontarz)

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Robert Gontarz:**

Troszkę. *(Wesołość na sali)*

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu 2. porządku dziennego: Pytania do ministra edukacji narodowej.

Wysoka Izbo! Komisja przygotowała trzy pytania do ministra edukacji narodowej.

Informuję, że pytania będą rozpatrywane według następujących zasad: Pytanie zadaje przedstawiciel komisji, następnie przedstawiciel ministra udzieli odpowiedzi. Przedstawienie pytania nie może trwać dłużej niż 2 minuty, zaś udzielenie odpowiedzi nie może trwać dłużej niż 6 minut. Posłowie, którzy chcą zadać pytania dodatkowe, zapisują się na listę prowadzoną przez marszałka Sejmu. Marszałek Sejmu dopuszcza zadanie trzech pytań dodatkowych do jednego pytania przygotowanego przez komisję. Posłowie zadają pytania dodatkowe według kolejności zgłoszeń. Pytanie dodatkowe nie może trwać dłużej niż 1 minutę, zaś łączna odpowiedź uzupełniająca nie może trwać dłużej niż 6 minut.

Proszę o zabranie głosu przedstawiciela komisji poseł Kamilę Kośnik. *(Oklaski)*

Poseł Kamila Kośnik:

Droga pani minister, czy lekcje wychowania do życia w rodzinie i religii mogą być traktowane jako zajęcia dodatkowe na każdym szczeblu edukacji – aby uczniowie nieuczyszczający na te zajęcia nie musieli spędzać tego czasu w szkole? Dziękuję. *(Oklaski)*

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Robert Gontarz:**

Dziękuję.

Proszę o udzielenie odpowiedzi ministra edukacji narodowej panią Krystynę Szumilas. *(Oklaski)*

**Minister Edukacji Narodowej
Krystyna Szumilas:**

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Zajęcia z wychowania do życia w rodzinie i religii nie mogą być traktowane jako zajęcia dodatkowe. Te zajęcia stają się zajęciami obowiązkowymi w momencie deklaracji rodziców o chęci uczestnictwa ich dziecka w nauczaniu tych przedmiotów. W przypadku uczniów pełnoletnich sam uczeń deklaruje chęć uczęszczania na religię i zajęcia z wychowania do życia w rodzinie. Gwarantuje to konstytucja, konkordat i ustawa o systemie oświaty.

Mamy w naszym systemie oświaty przedmioty, które są obowiązkowe dla wszystkich uczniów, tj. matematykę, język polski. Kiedy idziemy do szkoły, to

**Minister Edukacji Narodowej
Krystyna Szumilas**

wiemy, że tych przedmiotów będziemy się uczyć i nie będziemy z nich zwalnieni. Są takie przedmioty, które stają się obowiązkowe po deklaracji rodziców uczniów lub samych uczniów, w przypadku gdy są to uczniowie pełnoletni. To jest właśnie wychowanie do życia w rodzinie, religia, ale również język mniejszości narodowej. Nauczanie tych przedmiotów w szkole regulują odrębne rozporządzenia, które mówią o tym, ile godzin danego przedmiotu ma się odbyć w tygodniu bądź w cyklu kształcenia. Powtarzam, że te przedmioty są przedmiotami obowiązkowymi po deklaracji rodziców lub pełnoletnich uczniów. Dziękuję. *(Oklaski)*

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Robert Gontarz:**

Dziękuję, pani minister.

Proszę o zabranie głosu przedstawiciela komisji poseł Grażyna Meller. *(Oklaski)*

Posel Grażyna Meller:

Szanowni Państwo! Droga Pani Minister! Jak zauważyliście, dzisiaj już co nieco mówiliśmy o nowej reformie programowej. Mamy w imieniu młodzieży pewne pytanie, na które bardzo chcielibyśmy usłyszeć odpowiedź. Czy nowa reforma programowa w polskich szkołach, która wchodzi w życie od września 2012 r., służy podniesieniu poziomu edukacji, a jeśli tak, to w jaki sposób? Dziękuję bardzo. *(Oklaski)*

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Robert Gontarz:**

Dziękuję.

Proszę o udzielenie odpowiedzi minister edukacji narodowej panią Krystynę Szumilas.

**Minister Edukacji Narodowej
Krystyna Szumilas:**

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Otóż ta reforma, która została tutaj przywołana, rozpoczęła się w polskich szkołach 1 września 2009 r. Nowa podstawa programowa, o której dzisiaj dyskutujemy, została podpisana w 2008 r. i jej realizacja zaczęła się w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjach w 2009 r. Ta podstawa programowa powstała na podstawie opinii ekspertów, naukowców, mówiących o tym, czego brakuje albo jakie elementy należy w niej zawrzeć, żeby sprzyjała poprawie jakości kształcenia.

Jednym z warunków, które są pokazywane w systemach edukacji, które podnoszą jakość kształcenia, jest większa autonomia nauczyciela i szkoły. Ta większa autonomia nauczyciela i szkoły odnosi się do tego, że to nauczyciel przyjmuje program nauczania konkretnej klasy, dopasowany do konkretnej klasy i do konkretnych umiejętności uczniów. Żeby to było możliwe, nowa podstawa programowa musiała być napisana w języku wymagań. Co to oznacza? Trzeba było w niej dokładnie określić, co po każdym okresie kształcenia z każdego przedmiotu powinien umieć uczeń. Nowa podstawa programowa jest również podstawą do egzaminów. Ona zastąpiła dokument, który kiedyś się nazywał standardami egzaminacyjnymi i był podstawą tworzenia zadań egzaminacyjnych. Tak więc ona też uprościła trochę i zmniejszyła liczbę dokumentów. Przede wszystkim z nowej podstawy programowej możecie się dowiedzieć, co będzie podstawą egzaminów zewnętrznych, do których przystępujecie.

Chciałabym jeszcze powiedzieć o tym, że nowa podstawa programowa mówi o pewnej bardzo oczywistej rzeczy, ale nie do końca widocznej we wszystkich szkołach albo na wszystkich lekcjach. Ona mówi o tym, że lekcje powinny być prowadzone metodami aktywizującymi, że to, czego uczycie się w szkołach, powinno być powiązane z praktyką, że w szkole należy wykorzystywać do kształcenia uczniów metodę projektu, że nauczanie też powinno być prowadzone w kontakcie ze światem zewnętrznym, rzeczywistym, i powinno być atrakcyjne. Ona też mówi o tym, że każdy uczeń ma prawo w szkole do nauczania odpowiedniego dla niego. Tak więc szkoła powinna indywidualizować nauczanie, dopasowywać nauczanie do potrzeb i możliwości uczniów. Nowa podstawa zaleca wykorzystanie takich metod, jak: dyskusja, debata, drama, projekt edukacyjny, bezpośredni kontakt z wydarzeniami kulturalnymi, doświadczenia i eksperymenty. W tej chwili na egzaminach zewnętrznych pytamy o konkretne doświadczenie, które również jest opisane jako obowiązkowe w podstawie programowej.

Według nowej podstawy programowej pisali pierwszy egzamin uczniowie gimnazjum w tym roku i 1 września 2012 r. będzie tym dniem, kiedy nowa podstawa programowa zacznie być realizowana w szkołach ponadgimnazjalnych, jako kontynuacja tego, co już rozpoczęło się w gimnazjach. To m.in., dlaczego i w jaki sposób nowa podstawa programowa wpływa na jakość kształcenia, pokazałam na przykładzie nauczania historii. Dziękuję. *(Oklaski)*

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Robert Gontarz:**

Dziękuję, pani minister.

Proszę o zadanie dodatkowego pytania posła Jakuba Eltmanna. *(Oklaski)*

Posel Jakub Eltman:

Panie Marszałku! Pani Minister! Wysoka Izbo! Spotykamy się tutaj jako młodzież zaledwie raz w roku z okazji Dnia Dziecka. Posłowie, czy nie za rzadko mamy możliwość wyrażenia swojego zdania? Zgadzam się ze wszystkimi, którzy o tym wcześniej mówili, w szczególności z posłem Pawłem Linkem.

Pragnę zapytać panią minister: Co stoi na przeszkodzie utworzeniu stałej komisji, jako głosu poradczego młodzieży przy polskim parlamencie? Te słowa padają tu kolejny raz, ale to dobrze. Powtórzę: dzieci to też ludzie, apeluję o wysłuchanie tych ludzi. Dziękuję. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Robert Gontarz:

Dziękuję.

Proszę o zadanie dodatkowego pytania posła Grzegorza Antczaka. *(Oklaski)*

Posel Grzegorz Antczak:

Pani Minister! Chciałbym zapytać, czy jest możliwość ujednoczenia w całym kraju liczby nieprzygotowań względem liczby godzin danego przedmiotu w tygodniu i jednocześnie wprowadzenia prawa ucznia do zgłaszania nieprzygotowania do lekcji, ponieważ są szkoły, w których takie prawo nie obowiązuje. Dziękuję. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Robert Gontarz:

Dziękuję.

Proszę o zadanie dodatkowego pytania posła Filipa Korola. *(Oklaski)*

Posel Filip Korol:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Pani Minister! Mam pytania od siebie i od posłów, którzy nie zdążyli zapisać się do głosu. Moje pytanie brzmi: Jaki jest cel posyłania sześciolatków do szkół, dzieci, które często nie są w stanie żyć bez rodziców? Ze względu na zbyt młody wiek ta propozycja, bardzo forsowana przez ministerstwo, jest dla mnie absolutnie niezrozumiała, tak jak i dla, myślę, większości ludzi.

Pytanie, które kieruje kolega. Pani minister mówiła o rankingu PISA, według którego mamy coraz lepsze wyniki z czytania ze zrozumieniem, wyniki z matematyki i części humanistycznej. Dlaczego są coraz słabsze wyniki egzaminów po zakończeniu nauki w podstawówce?

I pytanie dotyczące laureatów konkursów przedmiotowych. Czy osoba, która zostanie laureatem, założmy, z historii (*Dzwonek*), będzie mogła być zwolniona z całej części humanistycznej, czy tylko z historii? Dziękuję bardzo. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Robert Gontarz:

Dziękuję.

Proszę o udzielenie łącznej odpowiedzi na zadane pytania minister edukacji narodowej panią Krystynę Szumilas. *(Oklaski)*

Minister Edukacji Narodowej Krystyna Szumilas:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Jeżeli chodzi o powołanie stałej komisji przy Sejmie, to jest to w gestii Sejmu. To parlament to ustala, jest to samodzielna decyzja parlamentu, i myślę, że na to pytanie będzie mógł odpowiedzieć pan marszałek Sejmu.

Sprawa uregulowania na poziomie ustawy czy rozporządzenia liczby nieprzygotowań. Jest to jedna z takich decyzji, które powinny być podejmowane na poziomie szkoły. To uczniowie razem z nauczycielami powinni przedyskutować, jak należy podchodzić do tego problemu. Wydaje się, że jest to kwestia, o której warto rozmawiać w szkole, biorąc pod uwagę to, jaka ma być automatyczna liczba zwolnień, jak ona wpływa na przygotowanie ucznia i jak należy postępować w sytuacjach, w których uczeń ze względów niezależnych od siebie nie mógł przygotować się do lekcji. To dotyczy różnych sytuacji życiowych. Nie da się na poziomie państwa określić zasady, która pasowałaby do wszystkich szkół. Na tym polega demokracja i na tym też polega decentralizacja pewnych zadań. Tak jak nie da się na poziomie państwa określić, ile szkół jest potrzebnych w mieście X i w jakich miejscach one mają się znajdować, bo o tym najlepiej wiedzą władze samorządu, wójt, burmistrz, prezydent, który jest na miejscu i w uzgodnieniu z mieszkańcami może to ustalić, tak samo ta kwestia powinna być kwestią zdecentralizowaną i ustalaną w konkretnej szkole w dialogu uczniów z nauczycielami.

Pan poseł, który pytał o obowiązek szkolny dla sześciolatków, zadał fundamentalne pytanie dotyczące najbardziej fundamentalnego w dzisiejszych czasach problemu. Warto sobie dokładnie na nie odpowiedzieć.

Otóż dzieci najwięcej, najlepiej uczą się w tzw. złotym wieku – jest to czas dzieciństwa, wiek 5–6 lat, kiedy małe dziecko jest nastawione na poznawanie świata całym sobą. Dzisiejszy, współczesny świat daje mu jeszcze dodatkowe bodźce, dodatkowe narzędzia do tego, żeby poznawało ten świat w sposób aktywny. Nowoczesne zabawki, telewizja, gry, książki – to wszystko wpływa na to, że dzisiejszy sześciolatek wie

**Minister Edukacji Narodowej
Krystyna Szumilas**

i potrafi o wiele więcej niż jego kolega sprzed 20 lat. Przypomnijcie sobie wasz moment, wasz okres, kiedy byliście sześciolatkami, i porównajcie wasze możliwości z tymi, które mają dzisiaj dzieci 6-letnie. Nie tylko Polska to zauważyła, a właściwie nie my pierwsi zauważyliśmy możliwość wykorzystania złotego wieku rozwoju dziecka.

Kiedy patrzymy na kraje Unii Europejskiej – jesteśmy członkiem Unii Europejskiej – to widzimy, że w większości krajów Unii Europejskiej dzieci rozpoczynają edukację w wieku pięciu, czterech lat, a są nawet takie miejsca, gdzie jest obowiązkowa edukacja w wieku trzech lat. Dlaczego? Aby pomóc dziecku, aby dać mu szansę na lepszy rozwój. Wszystkie badania pokazują, że edukacja małego dziecka daje efekty dla tego dziecka w jego dorosłym życiu: ułatwia mu funkcjonowanie na rynku pracy, ułatwia mu funkcjonowanie we współczesnym społeczeństwie. Myślę, jestem przekonana, że trzeba to wykorzystać.

Jest jeszcze jeden aspekt akurat tej poważnej decyzji. Otóż w 2007 r., przed wprowadzeniem tego i przed dyskusją o obniżeniu wieku szkolnego, ponad 50% polskich dzieci, szczególnie na terenach wiejskich, rozpoczynało pierwszy kontakt z systemem edukacji w wieku sześciu lat (*Dzwonek*), idąc do obowiązkowej zerówki. I to również pokazuje, że mieliśmy w Polsce dzieci lepsze i gorsze. W dużych miastach edukację rozpoczynały trzy-, cztero-, pięciolatki, natomiast tam, gdzie ta edukacja była potrzebna, dzieci rozpoczynały ją dopiero w wieku sześciu lat. Dzisiaj wszystkie dzieci 5-letnie w Polsce rozpoczynają już obowiązkowe przygotowanie do edukacji szkolnej.

O PISA już nie zdążyłam powiedzieć. Rozumiem, że jesteśmy poza czasem, ale tylko jedno zdanie. Tak, egzamin, sprawdzian w tym roku, średni wynik tego egzaminu był niższy niż w poprzednich latach. Dlaczego? Bo podnosimy poprzeczkę, zadania były trudniejsze. Świadomie wprowadzamy trudniejsze zadania po to, żeby podnosił się poziom edukacji polskiej szkoły. Dziękuję. (*Oklaski*)

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Robert Gontarz:**

Dziękuję, pani minister.

Wicemarszałek Sejmu pan Marek Kuchciński musiał opuścić nasze obrady.

W dalszej części towarzyszyć nam będzie wicemarszałek Sejmu pan Jerzy Wenderlich. (*Oklaski*)

Proszę o zabranie głosu przedstawiciela komisji posła Mateusza Tabakę. (*Oklaski*)

Posel Mateusz Tabaka:

Droga Pani Minister! Czy wprowadzanie nowych podręczników, które nie różnią się treścią bądź róż-

nią się nią minimalnie, ma jakiś cel, czy jest to tylko narażanie rodziców na dodatkowe koszty? Dziękuję. (*Oklaski*)

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Robert Gontarz:**

Dziękuję.

Proszę o udzielenie odpowiedzi minister edukacji narodowej panią Krystynę Szumilas.

**Minister Edukacji Narodowej
Krystyna Szumilas:**

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Aby nie było tak, jak mówił pan poseł, w nowym rozporządzeniu, które lada dzień podpiszę, prawdopodobnie w czerwcu, do połowy czerwca uda się to zrobić, jest taki zapis, że nie można zmieniać podręcznika czy treści podręcznika w niewielkim stopniu w ciągu trzech lat. Chodzi właśnie o to, żeby niewielkie zmiany w podręczniku nie powodowały konieczności wymiany podręczników, aby uczniowie młodszych klas mogli korzystać z podręczników uczniów klas starszych. Jak powiedziałam, ta decyzja zostanie przeze mnie podpisana w najbliższym czasie.

Myślę, że państwa posłów zainteresuje też program „Cyfrowa szkoła”. W ramach tego programu będziemy opracowywać 18 cyfrowych podręczników do 14 przedmiotów, które będą dostępne dla wszystkich uczniów na zasadach otwartych zasobów, czyli bezpłatnie. Dziękuję. (*Oklaski*)

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Robert Gontarz:**

Dziękuję, pani minister.

Proszę o zadanie dodatkowego pytania posła Filipa Słowika. (*Oklaski*)

Posel Filip Słowik:

Wyjątkowo nie będzie to pytanie, ale uprzedzałem o tym.

Drodzy Reprezentanci! Chcę wyrazić uznanie dla działań minister edukacji narodowej, której ogromnie kibicuję. Rozwój demokracji w szkole to bardzo ważna rzecz i reformy, które są w tej chwili przeprowadzane, służą temu, by wszystkim nam było lepiej i by lepiej nam się funkcjonowało w naszych środowiskach szkolnych. Dziękuję. (*Oklaski*)

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Robert Gontarz:**

Dziękuję.

Proszę o zadanie dodatkowego pytania posła Przemysława Paszowskiego. (*Oklaski*)

Poseł Przemysław Paszowski:

Panowie Marszałkowie! Pani Minister! Moje pytanie odnośnie do podręczników. Jak pani minister zapatruje się na pomysł, skądinąd coraz popularniejszy, powstania jednej, jednolitej, wspólnej książki na temat historii dla wszystkich krajów Unii Europejskiej? To moje pytanie. Dziękuję. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Robert Gontarz:

Dziękuję.

Proszę o zadanie dodatkowego pytania poseł Anetę Mirosław. *(Oklaski)*

Poseł Aneta Mirosław:

Droga Pani Minister! Nasunęło mi się pytanie, gdy siedziałam tutaj i słuchałam wszystkich wypowiedzi, jak nauczyciel ma zrealizować podstawę programową przy ograniczeniu liczby godzin, np. z historii?

I jeszcze jedno: Dlaczego historia Polski jest realizowana w tak małym stopniu? Przecież historia naszego kraju jest bardzo ciekawa, a w podręcznikach stawia się raczej na historie innych krajów. Dziękuję bardzo. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Robert Gontarz:

Dziękuję.

Proszę o udzielenie łącznej odpowiedzi na zadane pytania minister edukacji narodowej panią Krystynę Szumilas.

Minister Edukacji Narodowej Krystyna Szumilas:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Przede wszystkim dziękuję panu posłowi za miłe słowa. Myślę, że każdemu jest to czasami potrzebne. Bardzo, bardzo dziękuję.

Przechodząc natomiast do pytań państwa posłów, przede wszystkim chciałabym uspokoić panią poseł: nie ma ograniczenia liczby godzin w szkołach. Po skonstrowaniu nowego ramowego planu nauczania, czyli ustaleniu tygodniowej liczby godzin dla uczniów, mogę powiedzieć, że niektórzy uczniowie będą mieli więcej pracy niż w starej ramówce. Liczba godzin w tygodniu nie zmienia się i ta liczba godzin będzie realizowana na wszystkich etapach edukacyjnych.

Jeżeli chodzi o nauczanie historii w liceach ogólnokształcących, to dzisiaj mamy pięć godzin historii w cyklu kształcenia, czyli w klasach I, II i III łącznie,

a także dwie godziny WOS, tj. razem siedem. Jeżeli uczniowie wybiorą historię jako przedmiot uzupełniający, to będą mieli w II klasie dwie godziny historii i jedną godzinę WOS, czyli trzy godziny w I klasie, a w klasach II i III po dwie godziny historii i wiedzy o społeczeństwie, czyli znowu trzy dodać dwa, dodać dwa, równa się siedem.

Tak że chciałabym panią poseł uspokoić: nie ma zmniejszenia liczby godzin, ani jeśli chodzi o lekcje historii, ani jeśli chodzi o ogólną liczbę godzin, które uczniowie będą spędzać w szkole. Być może nie dla wszystkich jest to dobra wiadomość, ale dla tych, którzy cenią wartość wykształcenia, ta wiadomość na pewno jest bardzo dobra.

Jeżeli chodzi o odpowiedź na pytanie o podręcznik, to poproszę pana wiceministra zajmującego się sprawami zagranicznymi i konsultacjami w ramach zespołów rządowych, pana Mirosława Sielatyckiego. On bardzo dokładnie przybliży państwu posłom tę tematykę. Dziękuję. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Robert Gontarz:

Dziękuję, pani minister.

Proszę podsekretarza stanu Ministerstwie Edukacji Narodowej pana Mirosława Sielatyckiego o wypowiedź. *(Oklaski)*

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Mirosław Sielatycki:

Panowie Marszałkowie! Pani Minister! Wysoka Izbo! W Europie podzielamy wspólne wartości, ale opisanie ich we wspólnym podręczniku historii nie jest takie łatwe i takiego podręcznika jeszcze nie mamy, ale Polska jest tutaj liderem w pracach, bo- wiem piszemy właśnie wspólnie ze stroną niemiecką podręcznik do nauczania historii. Będzie on dla klas I, II i III odpowiednio gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej. Pierwszy tom ukaże się w roku 2015.

Przypomnę również, że aby tę historię jakoś uwspólniać albo pokazywać miejsca, gdzie się różni- my, mamy z naszymi sąsiadami komisje podręczni- kowe: polsko-niemiecką, która działa już 40 lat, pol- sko-ukraińską, polsko-litewską, polsko-rosyjską, polsko-białoruską i polsko-izraelską.

Stworzyliśmy też nowe poradniki – nie podręcz- niki tylko poradniki – z tymi sąsiadami, przynajm- niej z niektórymi. Przykładem są „Białe plamy. Czar- ne plamy”, 1000-stronicowa publikacja, raczej dla nauczycieli, o stosunkach polsko-rosyjskich. A takim dobrym przykładem publikacji o stosunkach polsko- niemieckich jest publikacja, którą przygotowała Pol- sko-Niemiecka Współpraca Młodzieży – „Wojna i pa- mięć”. Ona jest przeznaczona, przewidziana jako taki pomocniczy poradnik do szkół.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Mirosław Sielatycki

Również ważnym faktem jest to, że w zeszłym roku w ramach Rady Europy Polska opracowała z ekspertami z Rady Europy podręcznik „Wizyta w Auschwitz”. On jest w języku angielskim, dostępny na stronie Rady Europy. Jest to o tyle ważne, że mieliśmy wpływ na ukształtowanie takiego ogólnoeuropejskiego obrazu w kwestii dla nas bardzo istotnej. Tak że możemy powiedzieć, że jesteśmy tutaj jednym z liderów w skali Europy i świata. Istnieje jeden tylko przykład, że taki podręcznik mamy, to jest podręcznik francusko-niemiecki. Ten polsko-niemiecki będzie następny. Chcielibyśmy, żeby powstawały też takie podręczniki we współpracy z innymi naszymi sąsiadami, a docelowo – taki cel trzeba sobie również stawiać – być może wspólny podręcznik do nauczania historii dla całej Europy. Dziękuję bardzo. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Robert Gontarz:

Dziękuję panu ministrowi.

Na tym kończymy rozpatrywanie tego punktu porządku dziennego.

Proszę o wypowiedź rzecznika praw dziecka pana Marka Michalaka. *(Oklaski)*

Rzecznik Praw Dziecka Marek Michalak:

Panie Marszałku! Pani Minister! Panie Ministrze! Wysoka Izbo! Bardzo dziękuję za możliwość zabrania głosu na zakończenie tej sesji. Chciałbym podzielić się z państwem taką refleksją. Tu dzisiaj odbyła się bardzo poważna debata, na bardzo dobrym, wysokim poziomie, bardzo merytoryczna debata. To, że nie wszyscy zgadzają się ze swoimi adwersarzami, to jest normalne, to jest demokracja, ale poziom tej debaty, jakość zadawanych pytań, jakość przedstawianych oświadczeń, muszę powiedzieć, budzi wielki optymizm i wiarę w to, że naprawdę idziemy w dobrym, wspólnym kierunku. Za to wam bardzo dziękuję.

Swoje poprzednie wystąpienie zakończyłem słowami, że wierzę w was. Myślę, że Janusz Korczak byłby także z was dumny. Serdeczne dzięki. *(Oklaski)*

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Robert Gontarz:

Dziękuję.

Oddaję głos wicemarszałkowi Sejmu panu Jerzemu Wenderlichowi.

Bardzo proszę, panie marszałku.

Wicemarszałek Sejmu Jerzy Wenderlich:

Pan marszałek prowadzący do tej pory obrady – dziękujemy mu za to i niech on usłyszy, jak mu dziękujemy *(Oklaski)* – zakończył swoją misję prowadzącego.

W dalszej części obrad prowadzić je będzie pani marszałek Zuzanna Zapotoczna.

Zgodnie ze scenariuszem miałem poprosić o zajęcie miejsca obok mnie, ale to się już stało, więc teraz już proszę tylko o przejęcie prowadzenia obrad.

Witam panią serdecznie.

(Przewodnictwo w obradach obejmuje marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Zuzanna Zapotoczna)

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Zuzanna Zapotoczna:

Dzień dobry.

Powracamy do rozpatrzenia punktu 1. porządku dziennego: Przedstawiony przez komisję projekt uchwały Sejmu Dzieci i Młodzieży w sprawie demokracji w szkołach.

Sejm wysłuchał uzasadnienia projektu uchwały oraz przeprowadził dyskusję.

W dyskusji zgłoszono poprawki.

Przechodzimy do głosowania.

W pierwszej kolejności pod głosowanie poddam zgłoszone poprawki, a następnie przystąpimy do głosowania nad całością projektu uchwały.

Przed przystąpieniem do głosowania zapoznam koleżanki i kolegów posłów ze sposobem obsługi elektronicznego urządzenia do liczenia głosów.

Za chwilę zadam wam trzy pytania: Kto jest za przyjęciem poprawki? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał?

Głosowanie trwa od rozpoczęcia zadawania pierwszego pytania do słowa „dziękuję” wypowiedzianego po trzecim pytaniu. W tym czasie należy nacisnąć przycisk odpowiadający waszemu stanowisku:

— posłowie, którzy chcą zagłosować „za”, naciskają przycisk zielony, oznaczony symbolem „plus”;

— posłowie, którzy chcą zagłosować „przeciw”, naciskają przycisk czerwony, oznaczony symbolem „minus”;

— posłowie, którzy chcą wstrzymać się od głosu, naciskają przycisk żółty, oznaczony symbolem „zero”.

Oddanie głosu jest potwierdzone stałym świeceniem lampki odpowiedniego koloru na znajdującym się przed wami urządzeniu do głosowania. Do końca głosowania możecie zmienić wasze stanowisko. Uważajcie! Wciśnięcie przycisku przed rozpoczęciem głosowania lub po jego zakończeniu spowoduje, że głos nie zostanie policzony.

Wyniki głosowania ukażą się po chwili na dwóch tablicach świetlnych.

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Zuzanna Zapotoczna

W poprawce 1. wnioskodawcy proponują, aby w art. 13 pkt 3 nadać brzmienie: „w momencie, kiedy inicjatywa uczniowska zostaje przegłosowana (w odniesieniu do punktu powyższego) i jest zgodna z przepisami prawa, dyrekcja szkoły była zobligowana do jej wykonania”.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 1. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu wzięło udział 426 posłów. Za głosowało 266 posłów, przeciw głosowało 70 posłów, wstrzymało się 90 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę przyjął. *(Oklaski)*

W poprawce 2. wnioskodawcy proponują, aby w art. 4 w pkt 2 wykreślić wyrazy: „również spoza społeczności szkolnej”.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 2. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu wzięło udział 441 posłów. Za głosowało 87 posłów, przeciw głosowało 268 posłów, wstrzymało się 86 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę odrzucił. *(Oklaski)*

W poprawce 3. wnioskodawcy proponują skreślić pkt 1 w art. 5 ust. 1.

Przyjęcie tej poprawki spowoduje bezprzedmiotowość poprawek 4. i 5.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 3. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu wzięło udział 443 posłów. Za głosowało 17 posłów, przeciw głosowało 330 posłów, wstrzymało się 96 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę odrzucił. *(Oklaski)*

W poprawce 4. wnioskodawcy proponują, aby w art. 5 w ust. 1 pkt 1 nadać brzmienie: „najbardziej operatywni uczniowie działający społecznie i na rzecz szkoły powinni otrzymać Certyfikat Aktywnego Ucznia jako dokument zaświadczający o ich pracy społecznej”.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 4. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu wzięło udział 452 posłów. Za głosowało 369 posłów, przeciw głosowało 65 posłów, wstrzymało się 18 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę przyjął. *(Oklaski)*

W poprawce 5. wnioskodawcy proponują, aby w art. 5 w ust. 1 w pkt 1 dodać wyrazy: „każdy uczeń aktywnie działający w samorządzie uczniowskim zostanie nagrodzony w procesie rekrutacji na studia wyższe dodatkowymi punktami przydzielonymi odpowiednio: 1 rok – 1%, 2 lata – 2%, 3 lata – 3%”.

(Gwar na sali)

Proszę o ciszę.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 5. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu wzięło udział 453 posłów. Za głosowało 136 posłów, przeciw głosowało 127 posłów, wstrzymało się 190 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę przyjął. *(Oklaski)*

W poprawce 6. wnioskodawcy proponują skreślić pkt 4 w art. 5 ust. 1.

Przystępujemy do głosowania. *(Gwar na sali)*

Proszę o ciszę.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 6. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu udział wzięło 448 posłów. Za głosowało 19 posłów, przeciw głosowało 381 posłów, wstrzymało się 48 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę odrzucił. *(Oklaski)*

W poprawce 7. wnioskodawcy proponują, aby w art. 5 ust. 2 nadać brzmienie: „Zaleca się zezwolenie na wnioskowanie oraz opiniowanie w sprawie zmiany nauczyciela samorządowi uczniowskiemu oraz zainteresowanej klasie”.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 7. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu udział wzięło 454 posłów. Za głosowało 304 posłów, przeciw głosowało 59 posłów, wstrzymało się od głosu 91 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę przyjął.

W poprawce 8. wnioskodawcy proponują, aby w art. 5 dodać ust. 3 i 4 w brzmieniu:

„3. W celu zmotywowania uczniów do działań nadprogramowych zaleca się wpisywanie punktów bądź uwag, pozytywnych ocen z zachowania za aktywność na rzecz szkoły i lokalnej samorządności:

- 1) do dziennika uwag;
- 2) do dziennika zajęć lekcyjnych;
- 3) na świadectwie.

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Zuzanna Zapotoczna**

4. Zaleca się rozpowszechnianie pozytywnej działalności i sukcesów uczniów, np. podczas apeli, pochwałą wszystkich, nawet drobnych osiągnięć”.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 8. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu udział wzięło 454 posłów. Za głosowało 307 posłów, przeciw głosowało 92 posłów, wstrzymało się od głosu 55 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę przyjął.

W poprawce 9. wnioskodawcy proponują, aby w art. 6 ust. 2 nadać brzmienie: „Zaleca się, aby samorząd uczniowski dostawał środki na działalność z budżetu szkoły, pod warunkiem że jest do tego uprawniony na podstawie ustawy o systemie oświaty, i aby wraz z opiekunem decydował o ich rozdysponowaniu”.

Proszę o ciszę.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 9. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu udział wzięło 451 posłów. Za głosowało 107 posłów, przeciw głosowało 236 posłów, wstrzymało się od głosu 108 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę odrzucił. *(Oklaski)*

(Głos z sali: Przepraszamy, panie marszałku, czy będzie można przeczytać projekt tej uchwały jeszcze przed głosowaniem? No bo teraz to już nie wiadomo kompletnie, co w niej jest.) (Wesołość na sali, oklaski)

(Głos z sali: No taka jest prawda.) (Gwar na sali)

Proszę o spokój.

Nie ma takiej możliwości.

(Głos z sali: Składam wniosek formalny o 2-minutową przerwę.)

Wicemarszałek Sejmu Jerzy Wenderlich:

Proszę powiedzieć, że regulamin nie przewiduje.

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Zuzanna Zapotoczna:**

Proszę o spokój! *(Poruszenie na sali)*

Wicemarszałek Sejmu Jerzy Wenderlich:

Nie, regulamin nie przewiduje...

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Zuzanna Zapotoczna:**

Regulamin nie przewiduje takiej możliwości.

(Głos z sali: A interpelacje i wnioski formalne?)

Też nie.

Przystępujemy do głosowania.

Tekst zostanie przeczytany później.

(Głos z sali: Konwent Seniorów...)

(Głos z sali: Dobrze! Tekst zostanie przeczytany.)

(Poruszenie na sali, oklaski)

Po głosowaniu. *(Oklaski)*

Tekst zostanie odczytany po głosowaniu. Zgłaszano poprawki, jakie zgłaszano. Nie ma już możliwości.

Przystępujemy do głosowania. *(Poruszenie na sali)*

Proszę o ciszę.

W poprawce 10. wnioskodawcy proponują, aby w art. 6 ust. 3 nadać brzmienie: „Samorząd uczniowski wspólnie z radą rodziców i dyrekcją szkoły przyznają nagrody klasom, których uczniowie osiągnęli najlepsze wyniki w nauce oraz współzawodnictwie sportowym i międzyklasowym. Środki te przeznaczone zostaną na dofinansowanie wycieczek lub wyjść do kina”.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 10. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał? *(Oklaski)*

W głosowaniu udział wzięło 450 posłów. Za głosowało 125 posłów, przeciw głosowało 168 posłów, wstrzymało się 157 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę przyjął... Eee, odrzucił. Przepraszam, odrzucił. *(Poruszenie na sali, oklaski)* Przepraszam.

W poprawce 11. wnioskodawcy proponują skreślić art. 7. *(Gwar na sali)*

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 11. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał? *(Oklaski)*

W głosowaniu udział wzięło 452 posłów. Za głosowało 79 posłów, przeciw głosowało 319 posłów, wstrzymało się 54 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę odrzucił. *(Oklaski)*

W poprawce 12. wnioskodawcy proponują skreślić ust. 1 w art. 8.

Przystępujemy do głosowania. *(Poruszenie, wesołość na sali)*

Kto z koleżanek i kolegów jest za przyjęciem 12. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Proszę pilnować poprawek, które zgłaszacie.

Kto jest za... *(Wesołość na sali)*

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał? *(Wesołość na sali, oklaski)*

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Zuzanna Zapotoczna**

W głosowaniu udział wzięło 455 posłów. Za głosowało 12 posłów, przeciw głosowało 407 posłów, wstrzymało się 36 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę odrzucił. *(Oklaski)*

W poprawce 13. wnioskodawcy proponują, aby w art. 8 ust. 4 nadać brzmienie: „Funkcjonowanie samorządu uczniowskiego powinno być regulowane przez regulamin samorządu uczniowskiego, a także przez odpowiedni przepis w statucie szkoły, który jednak nie może być niezgodny z zapisami ustawy o systemie oświaty lub naruszać prawa samorządu uczniowskiego do ustalania zasad własnej działalności”.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 13. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu udział wzięło 454 posłów. *(Oklaski)*
Za głosowało 320 posłów, przeciw głosowało 55 posłów, wstrzymało się 79 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę przyjął. *(Oklaski)*

W poprawce 14. wnioskodawcy proponują, aby w art. 8 dodać ust. 5 w brzmieniu: „Przeprowadza się wśród uczniów demokratyczne wybory w celu wywołania z rady pedagogicznej nauczyciela opiekuna samorządu uczniowskiego”.

Przystępujemy do głosowania. *(Poruszenie na sali)*

Proszę uważać, powtarzam.

„Przeprowadza się wśród uczniów demokratyczne wybory w celu wywołania z rady pedagogicznej nauczyciela...”

Wicemarszałek Sejmu Jerzy Wenderlich:

Wyłonienia.

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Zuzanna Zapotoczna:**

...wyłonienia z rady pedagogicznej nauczyciela opiekuna samorządu uczniowskiego”.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 14. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu udział wzięło 451 posłów. *(Oklaski)*
Za głosowało 316 posłów, przeciw głosowało 89 posłów, wstrzymało się 46 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę przyjął. *(Oklaski)*

W poprawce 15. wnioskodawcy proponują nowe brzmienie art. 10 dotyczącego m.in. referendum wewnątrzszkolnego.

Przyjęcie tej poprawki spowoduje bezprzedmiotowość poprawek: 16., 17. i 18.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 15. poprawki... *(Poruszenie na sali)*

Dotyczy to referendum wewnątrzszkolnego.

Przystępujemy do głosowania.

Wicemarszałek Sejmu Jerzy Wenderlich:

Niech pani mówi, bo zakrzyczą panią.

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Zuzanna Zapotoczna:**

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 15. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał...

Wicemarszałek Sejmu Jerzy Wenderlich:

Dlaczego pani robi przerwę?

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Zuzanna Zapotoczna:**

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu udział wzięło 439 posłów. *(Oklaski)*
Za głosowało 9 posłów, przeciw głosowało 47 posłów, wstrzymało się 383 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę odrzucił. *(Oklaski)*

W poprawce 16. wnioskodawcy proponują, aby w art. 10 ust. 1 nadać brzmienie: „Zaleca się, aby samorząd uczniowski jako organ opiniotwórczy i doradczy przeprowadzał referenda, sondy, ankiety lub na inne sposoby zdobywał opinie uczniów szkoły w celu konsultacji z wyższymi organami szkolnymi danego projektu realizowanego przez uczniów lub podjętej przez owe organy decyzji bezpośrednio dotyczącej uczniów lub wpływającej na ich szkolne życie”.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 16. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu udział wzięło 449 posłów. Za głosowało 185 posłów, przeciw głosowało 175 posłów, wstrzymało się 89 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę przyjął. *(Oklaski)*

W poprawce 17. wnioskodawcy proponują, aby w art. 10 ust. 2 nadać brzmienie: „Uczniowie szkoły przez swoich reprezentantów w samorządzie uczniow-

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Zuzanna Zapotoczna

skim lub na własny wniosek mogą skierować do dyrekcji lub rady pedagogicznej prośbę o zmianę planu zajęć, nauczyciela uczącego, wychowawcy, przedmiotów rozszerzonych oraz ewentualnie podręczników. Wniosek ów powinien być dokładnie rozpatrzony w obecności wnioskodawców”.

Przyjęcie tej poprawki spowoduje bezprzedmiotowość poprawki 18.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 17. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu wzięło udział 451 posłów. Za głosowało 239 posłów, przeciw głosowało 132 posłów, wstrzymało się 80 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę przyjął. *(Oklaski)*

W poprawce 19. wnioskodawcy proponują, aby w art. 10 dodać ust. 3 w brzmieniu: „W przypadku złożenia akcesu ucznia lub uczniów szkoły do realizacji projektu lub akcji szkolnej samorząd uczniowski zobowiązany jest wesprzeć realizowany projekt”.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 19. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu wzięło udział 452 posłów. Za głosowało 90 posłów, przeciw głosowało 264 posłów, wstrzymało się 98 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę odrzucił. *(Oklaski)*

W poprawce 20. wnioskodawcy proponują, aby w art. 11 ust. 2 nadać brzmienie: „Samorząd uczniowski ma prawo do opiniowania projektów zmian w statucie dokonywanych przez radę pedagogiczną. Do właściwej oceny zmian mogą posłużyć mu wyniki referendum przeprowadzonego w szkole”.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 20. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu wzięło udział 450 posłów. Za głosowało 219 posłów, przeciw głosowało 134 posłów, wstrzymało się 97 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę przyjął. *(Oklaski)*

W poprawce 21. wnioskodawcy proponują, aby w art. 11 dodać ust. 4 w brzmieniu: „Samorząd uczniowski większością głosów uzyskanych w referendum ma prawo do przedstawienia radzie pedagogicznej projektu zmian w statucie szkoły”.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 21. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu udział wzięło 451 posłów. Za głosowało 270 posłów, przeciw głosowało 94 posłów, wstrzymało się 87 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę przyjął. *(Oklaski)*

W poprawce 22. wnioskodawcy proponują skreślić pkt 3 w art. 12.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 22. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu udział wzięło 445 posłów. Za głosowało 58 posłów, przeciw głosowało 257 posłów, wstrzymało się 130 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę odrzucił. *(Oklaski)*

W poprawce 23. wnioskodawcy proponują, aby w art. 13 pkt 3 nadać brzmienie: „w momencie, kiedy inicjatywa uczniowska zostaje przegłosowana (w odniesieniu do punktu powyższego), dyrekcja szkoły była zobligowana do jej rozpatrzenia oraz przedstawienia swojego stanowiska i wyciągniętych wniosków samorządowi uczniowskiemu”.

Przyjęcie tej poprawki spowoduje bezprzedmiotowość poprawki 24.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 23. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu udział wzięło 440 posłów. Za głosowało 151 posłów, przeciw głosowało 126 posłów, wstrzymało się 163 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę przyjął.

Poprawka 24. jest bezprzedmiotowa.

W poprawce 25. wnioskodawcy proponują, aby w art. 13 dodać pkt 5 w brzmieniu: „uczeń udzielający się na rzecz szkoły lub społeczeństwa w ramach zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych, niekolidujących z obowiązkiem nauki szkolnej, posiadający zezwolenie organów szkoły ma prawo do ograniczonej liczby dodatkowych nieprzygotowań”.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 25. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu udział wzięło 447 posłów. Za głosowało 91 posłów, przeciw głosowało 311 posłów, wstrzymało się 45 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę odrzucił. *(Oklaski)*

W poprawce 26. wnioskodawcy proponują, aby w art. 15 w ust. 1 pkt 2 nadać brzmienie: „spotkania

Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Zuzanna Zapotoczna

samorządu uczniowskiego z radą rodziców oraz radą pedagogiczną”...

(Głos z sali: Nie wiemy, o co chodzi w ogóle.)

(Głos z sali: Rozumiem powagę tego miejsca, rozumieć ograniczony czas, ale...)

...,spotkania samorządu uczniowskiego z radą rodziców oraz radą pedagogiczną”. *(Poruszenie na sali)*

Przystępujemy do głosowania. *(Poruszenie na sali)*

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 26. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu udział wzięło 408 posłów. *(Oklaski)*
Za głosowało 74 posłów, przeciw głosowało 76 posłów, wstrzymało się 258 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę odrzucił. *(Oklaski)*

W poprawce 27. wnioskodawcy proponują skreślić ust. 2 w art. 15.

Przyjęcie tej poprawki spowoduje bezprzedmiotowość poprawki 28.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 27. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć...

(Głos z sali: Czy możemy jeszcze raz prosić?)

W poprawce 27. wnioskodawcy proponują skreślić ust. 2 w art. 15.

Przyjęcie tej poprawki spowoduje bezprzedmiotowość poprawki 28.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 27. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał? *(Oklaski)*

W głosowaniu udział wzięło 403 posłów. Za głosowało 42 posłów, przeciw głosowało 224 posłów, wstrzymało się 137 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę odrzucił. *(Oklaski)*

W poprawce 28. wnioskodawcy proponują, aby w art. 15 w ust. 2 po przecinku dodać wyrazy „Młodzieżowej Radzie Gminy”.

Przystępujemy do głosowania. *(Poruszenie na sali)*

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 28. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu udział wzięło 408 posłów. Za głosowało 104 posłów, przeciw głosowało 175 posłów, wstrzymało się 129 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę odrzucił. *(Oklaski)*

W poprawce 29. wnioskodawcy proponują, aby w art. 15 dodać ust. 3 w brzmieniu: „Zaleca się wprowadzenie programu wspierania uzdolnień, którego celem nadrzędnym będzie wszechstronny rozwój każdego ucznia, rozpoznawanie, rozbudzanie i rozwija-

nie zainteresowań, uzdolnień i umiejętności uczniów, tworzenie warunków osiągania sukcesów na miarę możliwości każdego z nich oraz promowanie ich na terenie szkoły i w środowisku lokalnym”.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 29. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu udział wzięło 435 posłów. *(Oklaski)*
Za głosowało 368 posłów, przeciw głosowało 25 posłów, wstrzymało się 42 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę przyjął. *(Oklaski)*

W poprawce 30. wnioskodawcy proponują dodanie nowego przepisu dotyczącego m.in. składu organu rzeczownika praw ucznia.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 30. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk. *(Poruszenie na sali)*

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

W głosowaniu udział wzięło 365 posłów. *(Burzliwe oklaski)* Za głosowało 49 posłów, przeciw głosowało 59 posłów, wstrzymało się 257 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę odrzucił.

Proszę pilnować, nad czym głosujecie.

(Głos z sali: Właśnie chcemy wiedzieć.) (Poruszenie na sali)

Poprawki są takie, jakie zostały złożone. Nie mam na to wpływu. *(Poruszenie na sali)*

W poprawce 31. wnioskodawcy proponują dodanie nowego przepisu dotyczącego m.in. składu samorządu uczniowskiego.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 31. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk. *(Poruszenie na sali)*

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

(Głos z sali: Nie wiemy, nad czym głosujemy.)

No co ty!

W głosowaniu udział wzięło 293 posłów. *(Burzliwe oklaski)* Za głosowało 47 posłów, przeciw głosowało 70 posłów, wstrzymało się 176 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę odrzucił.

Proszę o spokój.

W poprawce 32. wnioskodawcy proponują, aby zakończeniu uchwały nadać brzmienie: „Wzywamy uczniów ze szkół wszystkich poziomów, nauczycieli, organy prowadzące oraz wszystkie osoby pracujące z młodzieżą do zapoznania się z niniejszą uchwałą i stosowania się do zawartych w niej zaleceń”.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem 32. poprawki, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

**Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży
Zuzanna Zapotoczna**

W głosowaniu udział wzięło 317 posłów. Za głosowało 158 posłów, przeciw głosowało 97 posłów, wstrzymało się 62 posłów.

Stwierdzam, że Sejm poprawkę przyjął. *(Oklaski)*

Przystępujemy do głosowania nad całością projektu uchwały. *(Gwar na sali)*

Proszę o spokój. Każdy ma zająć swoje miejsce i proszę o spokój.

Przystępujemy do głosowania nad całością projektu uchwały.

Kto z koleżanek i kolegów posłów jest za przyjęciem w całości projektu uchwały w sprawie demokracji w szkołach, w brzmieniu proponowanym przez komisję, wraz z przyjętymi poprawkami, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał? *(Gwar na sali)*

Proszę o ciszę, przeczytam wyniki głosowania.

W głosowaniu udział wzięło 419 posłów. Za głosowało 205 posłów, przeciw głosowało 155 posłów, wstrzymało się 59 posłów.

Stwierdzam, że Sejm podjął uchwałę w sprawie demokracji w szkołach. *(Oklaski, gwar na sali)*

Proszę o ciszę.

Na tym zakończyliśmy rozpatrywanie projektu uchwały.

Służby kancelarii złożą tekst uchwały z uwzględnieniem przyjętych poprawek, będzie ona doręczona w terminie późniejszym. *(Poruszenie na sali, oklaski)*

Przywołuję Izbę do porządku. Proszę o spokój i zajęcie miejsc.

Wysoka Izbo! Porządek dzienny XVIII sesji Sejmu Dzieci i Młodzieży został wyczerpany.

Uchwała podjęta przez Sejm Dzieci i Młodzieży zostanie podpisana przez marszałków, a następnie zostanie przekazana marszałek Sejmu. *(Poruszenie na sali)*

Proszę o ciszę, proszę zająć swoje miejsca.

Na tym zakończyliśmy XVIII sesję Sejmu Dzieci i Młodzieży.

Bardzo dziękuję wszystkim, którzy pomogli przygotować nasze obrady.

Zamykam posiedzenie. *(Oklaski)*

(Marszałek Sejmu Dzieci i Młodzieży Zuzanna Zapotoczna trzykrotnie uderza laską marszałkowską)

(Głosy z sali: Brawo!) (Oklaski)

(Koniec posiedzenia o godz. 13 min 41)

TREŚĆ

XVIII sesji Sejmiku Dzieci i Młodzieży w dniu 1 czerwca 2012 r.

	<i>str.</i>		<i>str.</i>
Porządek dzienny			
Otwarcie posiedzenia			
Marszałek Sejmiku Ewa Kopacz	3	Poseł Tymoteusz Pyda	19
Marszałek Sejmiku Dzieci i Młodzieży		Poseł Filip Korol	19
Zuzanna Zapotoczna	3	Poseł Jakub Paweł Leśniak	19
Minister Edukacji Narodowej		Poseł Klaudia Rusjan	19
Krystyna Szumilas	4	Poseł Sylwia Mirek	20
Rzecznik Praw Dziecka Marek Michalak	5	Poseł Marcin Bubicz	20
Minister Pracy i Polityki Społecznej		Minister Edukacji Narodowej	
Władysław Kosiniak-Kamysz	6	Krystyna Szumilas	21
Dyrektor Centrum Edukacji Obywatelskiej		Punkt 2. porządku dziennego: Pytania do	
Jacek Strzemieczny	7	ministra edukacji narodowej	
Marszałek Sejmiku Dzieci i Młodzieży		Poseł Kamila Kośnik	23
Zuzanna Zapotoczna	7	Minister Edukacji Narodowej	
Punkt 1. porządku dziennego: Przedsta-		Krystyna Szumilas	23
wiony przez komisję projekt uchwały		Poseł Grażyna Meller	24
Sejmiku Dzieci i Młodzieży w sprawie		Minister Edukacji Narodowej	
demokracji w szkołach		Krystyna Szumilas	24
Poseł Sprawozdawca Marcin Bubicz	8	Poseł Jakub Eltman	25
Poseł Bartłomiej Baran	11	Poseł Grzegorz Antczak	25
Poseł Olga Sikorska	11	Poseł Filip Korol	25
Poseł Bartosz Małaczek	12	Minister Edukacji Narodowej	
Poseł Michał Pabich	12	Krystyna Szumilas	25
Poseł Emilia Rydzy	12	Poseł Mateusz Tabaka	26
Poseł Dawid Dzienniak	13	Minister Edukacji Narodowej	
Poseł Mateusz Zwolak	13	Krystyna Szumilas	26
Poseł Przemysław Bobrowicz	14	Poseł Filip Słowik	26
Poseł Arkadiusz Chojnowski	14	Poseł Przemysław Paszowski	27
Poseł Bartosz Godlewski	14	Poseł Aneta Mirosław	27
Poseł Julia Hoffmann	15	Minister Edukacji Narodowej	
Poseł Maciej Pietruńko	15	Krystyna Szumilas	27
Poseł Jakub Moczulski	15	Podsekretarz Stanu w Ministerstwie	
Poseł Błażej Suszyński	16	Edukacji Narodowej Mirosław Sielatycki	27
Poseł Dominika Paw	16	Rzecznik Praw Dziecka Marek Michalak	28
Poseł Paweł Linke	16	Punkt 1. porządku dziennego: Przedsta-	
Poseł Grzegorz Antczak	16	wiony przez komisję projekt uchwały	
Poseł Marcin Szmit	17	Sejmiku Dzieci i Młodzieży w sprawie	
Poseł Kacper Uciński	17	demokracji w szkołach (cd.)	
Poseł Jakub Ciechulski	17	Głosowanie	
Poseł Daniel Sowa	18	Marszałek Sejmiku Dzieci i Młodzieży	
Poseł Jacek Dubikowski	18	Zuzanna Zapotoczna	29
		Zamknięcie posiedzenia	